

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Regulace pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a Evropské unii

Regulation of Insurance Intermediaries in the Czech Republic and the European Union

Student: Bc. Petra Dvořáková

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krügerová, Ph.D.

Ostrava 2013

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Petra Dvořáková**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **6208T011 Ekonomika a právo v podnikání**

Téma: **Regulace pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a Evropské unii**
Regulation of Insurance Intermediaries in the Czech Republic and the European Union

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Současná právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice
3. Legislativa v rámci Evropské unie
4. Komparace právní úpravy s vybranými zeměmi Evropské unie
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HRUBOŠOVÁ, Marcela. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý „pojišťovák“ vědět*. Praha: Linde, 2009. 119 s. ISBN 978-80-7201-775-1.

ŠKOPOVÁ, Věra, Radoslava MUSILOVÁ a Hana KRUPÍČKOVÁ. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2006. 291 s. ISBN 80-7179-476-7.

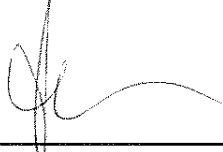
ZUZANÁK, Aleš, Jaroslava ŠULCOVÁ a Jan HORA. *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. 239 s. ISBN 978-80-7201-838-3.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Martina Krügerová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 26.04.2013

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

V Ostravě dne 15. 7. 2013

.....
Bc. Petra Dvořáková

Poděkování

Na tomto místě bych velmi ráda poděkovala Ing. Martině Krügerové, Ph.D. za její odborné vedení, cenné připomínky a rady, trpělivost a pomoc při psaní této diplomové práce.

OBSAH

<u>1</u>	<u>Úvod.....</u>	<u>6</u>
<u>2</u>	<u>Současná právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice.....</u>	<u>8</u>
2.1	Platná právní úprava	8
2.2	Kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů.....	11
2.2.1	Vázaný pojišťovací zprostředkovatel	11
2.2.2	Podřízený pojišťovací zprostředkovatel	12
2.2.3	Výhradní pojišťovací agent	12
2.2.4	Pojišťovací agent	13
2.2.5	Pojišťovací makléř	14
2.2.6	PZ s domovským členským státem jiným, než je Česká republika	17
2.3	Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů.....	17
2.3.1	Odborná způsobilost.....	17
2.3.2	Důvěryhodnost	19
2.3.3	Registrace	20
2.3.4	Odpovědný zástupce	23
2.3.5	Další povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů	24
2.3.6	Odpovědnost za škodu	25
2.3.7	Přerušení a pozastavení činnosti pojišťovacího zprostředkovatele	26
2.3.8	Dohled	26
2.4	Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích	27
2.5	Pojišťovací zprostředkovatelé a subjekty na pojistném trhu v ČR.....	32
<u>3</u>	<u>Legislativa v rámci Evropské unie.....</u>	<u>35</u>
3.1	Směrnice EP a Rady 2002/92/ES o zprostředkování pojištění.....	36
3.1.1	Oblast působnosti a definice	37
3.1.2	Požadavky týkající se registrace	38

3.1.3	Informační požadavky na zprostředkovatele	40
3.1.4	Shrnutí směrnice IMD	42
3.2	Směrnice IMD2	43
3.3	Jednotný evropský pojistný trh a princip jednotného pasu.....	46
3.3.1	Svoboda poskytovat služby	48
3.3.2	Právo zakládat pobočky	48
4	<u>Komparace podmínek pojišťovacích zprostředkovatelů pro výkon činnosti ve vybraných státech Evropské unie</u>	50
4.1	Belgie.....	50
4.1.1	Právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii	52
4.1.2	Kategorizace a registrace.....	53
4.1.3	Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii	55
4.1.4	Komparace české právní úpravy s Belgií	59
4.2	Švédsko.....	61
4.2.1	Právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů ve Švédsku.....	62
4.2.2	Povolení a registrace	65
4.2.3	Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů ve Švédsku	66
4.2.4	Komparace	69
5	<u>Závěr.....</u>	71
	Seznam použité literatury	
	Seznam zkratk	
	Seznam tabulek	

1 Úvod

Pojištění není ve vyspělém světě rozhodně cizím pojmem nejen pro ekonomické subjekty uvědomující si a počítající s rizikem, ale také pro běžné občany. Vzhledem k širokému zázemí subjektů poptávajících pojištění existují na pojistném trhu různé distribuční kanály, přičemž právě pojišťovací zprostředkovatelé jsou stále jedním z nejdůležitějších.

Regulace pojišťovacích zprostředkovatelů je v současné době tématem aktuálním a diskutovaným, a to jak na úrovni Evropské unie, kdy se plánuje revize směrnice Evropské unie upravující zprostředkovatelskou činnost, tak v České republice, kde zákonodárci momentálně projednávají novelu zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích. Směrnice Evropské unie IMD nastolila základní právní rámec úpravy pojišťovacích zprostředkovatelů, kterou měli členské státy povinnost realizovat ve svém vnitrostátním právu, avšak tím, že je v režimu minimální harmonizace, úprava pojišťovacích zprostředkovatelů, jejich kategorie a především podmínky výkonu činnosti, je odlišná, ať už například s přihlédnutím k jejich předchozí úpravě, specifikám a odlišnostem jednotlivých trhů či odrážející jiný pohled na problematiku.

Cílem diplomové práce je zmapovat právní úpravu pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a ve dvou vybraných členských státech Evropské unie, následně provést komparaci vybraných dílčích podmínek výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů napříč českou, belgickou a švédskou právní úpravou, to vše se zohledněním regulatorního rámce stanoveného legislativou Evropské unie spolu s přihlédnutím k zamýšleným změnám v úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a na úrovni komunitárního práva. Pro naplnění tohoto cíle bude v práci použita metoda deskripce, analýzy a komparace.

Diplomová práce je členěna na tři části. První část je věnována současné právní úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice, vymezení jednotlivých kategorií, podmínek, které musí splňovat jednak pro zahájení činnosti, jednak po celou dobu výkonu činnosti, jsou nastíněny především hlavní změny, které by novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích měla přinést, pokud vládní návrh zákona projde a bude přijat. V závěru kapitoly je uveden aktuální stav pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu.

Poměrná část další kapitoly nazvané Legislativa v rámci Evropské unie je věnována již výše zmíněné směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES o zprostředkování pojištění. Dále je v kapitole uvedeno, v jakých bodech se má dotknout činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů její plánovaná revize, zveřejněná Evropskou komisí, konec kapitoly se zabývá jednotným pojistným trhem a objasněním principu jednotného evropského pasu.

Třetí část se po stručném představení pojistných trhů vybraných zemí zaměřuje na právní úpravu oblasti pojišťovacích zprostředkovatelů postupně v Belgii a ve Švédsku, přičemž jsou vyvýšeny a rozepsány především části úpravy rozdílné v porovnání s českou legislativou. Následně je na závěr každé ze dvou subkapitol této části práce provedena komparace právní úpravy podmínek pojišťovacích zprostředkovatelů pro výkon činnosti, a to v České republice a ve vybraném státě.

2 Současná právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice

Poskytování distribučních služeb na pojistném trhu a některé související otázky v právním řádu České republiky upravuje především zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí, zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí.¹ Vybrané oblasti poskytování distribučních služeb jsou také předmětem ustanovení některých samoregulačních předpisů, především etických kodexů asociací sdružujících pojišťovací zprostředkovatele (AFIZ, AČPM, ČAP, USF)².

2.1 Platná právní úprava

Základním právním předpisem upravujícím podmínky podnikání pojišťovacích zprostředkovatelů je *zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona* (dále také „zákon o PZ“). Jeho přijetím Česká republika implementovala Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění, čímž dostala závazku vůči Evropské unii v oblasti přizpůsobování národní právní úpravy komunitárnímu právu. Zákon o PZ byl uveřejněn ve Sbírce zákonů 5. února 2004, za dobu své účinnosti, a to od 1. ledna 2005, byl devětkrát novelizován, přesto se nejednalo o změny významným způsobem měnící jeho smysl či obsah.

Zákon o PZ v souladu s právem Evropských společenství v první části dále upravuje podmínky zahájení činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů na základě práva zřizovat pobočky nebo svobody dočasně poskytovat služby, upravuje výkon dohledu nad jejich činností a zřizuje registr pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů

¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

² Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky, Asociace českých pojišťovacích makléřů, Česká asociace pojišťoven, Unie společností finančního zprostředkování a poradenství

pojistných událostí (dále také "registr"), druhá část mění živnostenský zákon, z jehož působnosti pojišťovací zprostředkovatele vyjímá.³

Vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí (dále také „vyhláška“) prošla od svého schválení v roce 2004 čtyřmi změnami, poslední v roce 2010, účinnosti nabyla ke stejnému datu jako zákon o PZ, a to k 1. lednu 2005. Svým obsahem upravuje náležitosti registračních čísel (jejich tvar a obsah; § 2), náležitosti osvědčení o zápisu do registru pro FO a PO (§ 3), seznam dokladů nutných k prokázání ukončení odborného studia (§ 4), způsob, jakým má být vykonána odborná zkouška pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti (§ 5) či rozsah a způsob odborných zkoušek pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře (§ 7), včetně podmínek vykonání zkoušky, minimální rozsah odborných znalostí pro jednotlivé stupně odborné způsobilosti (§ 6) a podrobnosti a formu ročního výkazu činnosti pojišťovacího agenta a pojišťovacího makléře (§ 9). Součástí vyhlášky jsou v jejích přílohách vzory osvědčení o zápisu do registru a osvědčení o nabytí příslušného stupně odborné způsobilosti, vzor přihlášky k odborné zkoušce a konkrétní stanovení rozsahu znalostí potřebných pro odborná minima jednotlivých stupňů způsobilosti.

Pojišťovací zprostředkovatel se řídí zákonem o PZ, pokud vykonává zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví definovanou v § 3 zákona o PZ podnikatelským způsobem za úplatu, resp. za účelem dosažení zisku, a tato činnost není vyloučena z působnosti zákona (§2).

Zprostředkovatelskou činností v pojišťovnictví se rozumí odborná činnost, která spočívá v

- uzavírání pojistných (zajistných) smluv jménem a na účet pojišťovny (zajišťovny),
- předkládání návrhů pojistných (zajistných) smluv zájemcům o pojištění (zajištění),
- provádění přípravných prací směřujících k uzavření pojistných (zajistných) smluv,
- pomoc při správě pojištění a vyřizování nároků z pojistných (zajistných) smluv, tj. péče o klienta.⁴

³ §1 zákona o PZ

⁴ DUCHÁČKOVÁ, E. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. – přeprac. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-51-4. s. 195.

Ze znění zákona o PZ je tedy zřejmé, že se za zprostředkovatelskou činnost považuje i jen pouhé provádění přípravných prací směřujících k uzavření pojistné smlouvy, může se jednat např. o analýzu pojistného rizika, o analýzu konkurenčních produktů pojišťoven či o konzultaci se zájemcem o pojištění o jeho pojistném zájmu, aniž by zároveň došlo k jeho předložení protistraně.⁵ Jakákoliv z výše uvedených odborných činností prováděná samostatně už je zprostředkovatelskou činností v pojišťovnictví, stejně jako provádění všech vyjmenovaných činností najednou.

Některé činnosti jsou z působnosti zákona o PZ vyloučeny, neboť se jedná o činnosti upravené speciálním zákonem (činnost pojišťoven a zajišťoven), popř. činnosti, které s ohledem na svůj charakter není nutné regulovat samostatnou právní normou. Tři skupiny činností vyloučené z působnosti zákona o PZ jsou:

- zprostředkovatelská činnost zaměstnanců pojišťovny a zajišťovny⁶,
- poradenská činnost v pojišťovnictví bez záměru napomoci uzavřít konkrétní pojistnou smlouvu,
- zprostředkovávání uzavírání pojistných smluv coby doplňková činnost k jiné podnikatelské činnosti^{7, 8}.

Pojišťovacím zprostředkovatelem (dále také „PZ“) je „*právnícká nebo fyzická osoba, která za úplatu provozuje zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví*“⁹, a tuto činnost může provozovat pouze v takovém postavení, v jakém byl registrován.¹⁰ Zvolený způsob úpravy v zákoně nicméně pojišťovacímu zprostředkovateli nezabraňuje zaregistrovat se ve více postaveních, v takovém případě musí daný PZ splňovat podmínky stanovené zákonem a vždy

⁵ ADOLT, J., SUCHÁNEK, P. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-096-3. s. 2.

⁶ Tito zaměstnanci vykonávají činnosti spojené s uzavíráním pojistných (zajišťovacích) smluv z pověření pojišťovny (zajišťovny) jako jejich zaměstnavatele, který odpovídá za škody zaměstnanci při této činnosti způsobené. Zaměstnavatel (tuzemská pojišťovna, pojišťovna z třetího státu a tuzemská zajišťovna) je povinen zabezpečit splnění podmínek důvěryhodnosti a odborné způsobilosti u těchto svých zaměstnanců. Touto povinností je zajištěno srovnání základních podmínek činnosti mezi těmito zaměstnanci a pojišťovacími zprostředkovateli.

⁷ resp. činnost osob, které zprostředkovávají uzavírání pojistných smluv, jestliže jsou současně splněny podmínky uvedené v bodech 1. až 5. § 2 písm. c) zákona o PZ

⁸ Viz. 5. s. 16.

⁹ § 3 písm. b) zákona o PZ

¹⁰ Viz. 5. s. 4.

dodržovat ustanovení zákona pro tyto jednotlivé kategorie. Avšak dle Adolta (2005) „by pojišťovací zprostředkovatel neměl vykonávat zprostředkovatelskou činnost ve více postaveních současně ohledně jednoho klienta, a to s ohledem na pojišťovacímu zprostředkovateli zákonem uložené povinnosti a výrazné riziko střetu zájmů“¹¹.

2.2 Kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů

Zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví může právnická osoba (dále také „PO“) nebo fyzická osoba (dále také „FO“) vykonávat jako vázaný pojišťovací zprostředkovatel, podřízený pojišťovací zprostředkovatel, výhradní pojišťovací agent, pojišťovací agent, pojišťovací makléř nebo pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem není Česká republika.¹²

2.2.1 Vázaný pojišťovací zprostředkovatel

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel vykonává zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví pro jednu nebo více pojišťoven, v případě, kdy nabízí pojistné produkty více pojišťoven, nesmí být tyto produkty vzájemně konkurenční¹³. Jeho vázanost spočívá v tom, že s klientem nejedná svým jménem, ale jménem a na účet pojišťovny, se kterou má uzavřenou písemnou smlouvu.¹⁴ Tento stav se označuje jako tzv. přímé zastoupení, kdy z právních úkonů takového zástupce vznikají práva a povinnosti zastoupenému, tedy pojišťovně. Při výkonu zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví se řídí písemnou smlouvou a pokyny dané pojišťovny, jejímž jménem a na jejíž účet jedná, a pojišťovna, jejíž pojistný produkt nabízí, odpovídá za škodu jím způsobenou při výkonu této činnosti¹⁵.

Zákon neumožňuje vázanému pojišťovacímu zprostředkovateli inkasovat pojistné od klienta ani zprostředkovávat výplaty pojistného plnění mezi pojišťovnou a klientem a je

¹¹ADOLT, J., SUCHÁNEK. P. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-096-3. s. 249.

¹² §4 zákona o PZ

¹³ Za konkurenční produkty jsou považovány pojistné produkty týkající se téhož pojistného nebezpečí.

¹⁴ Viz. 11. s. 22.

¹⁵ Jelikož tato pojišťovna odpovídá za škodu způsobenou vázaným pojišťovacím zprostředkovatelem bez ohledu na to, že vznik této škody nezavinila, hovoří se o tzv. objektivní odpovědnosti pojišťovny za škodu vzniklou třetí osobě, zpravidla zájemci o pojištění (zajištění). Taktéž v případě odpovědnosti vázaného pojišťovacího zprostředkovatele se jedná o objektivní odpovědnost nazývanou profesní odpovědností za škodu.

mu zakázána spolupráce s podřízenými pojišťovacími zprostředkovateli. Přestože to zákon výslovně neupravuje, z logiky věci vyplývá, že je odměňován pojišťovnou, pro kterou je činný.

2.2.2 Podřízený pojišťovací zprostředkovatel

Obdobnou úpravu činnosti jako vázaný pojišťovací zprostředkovatel má podřízený pojišťovací zprostředkovatel s tím rozdílem, že je vázán písemnou smlouvou s výhradním pojišťovacím agentem, pojišťovacím agentem nebo pojišťovacím makléřem, jehož jménem a na jehož účet jedná, jímž je odměňován a jehož pokyny se řídí.¹⁶ Pojišťovací zprostředkovatel, pro kterého je činný, odpovídá za škodu jím způsobenou při výkonu zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví.

Jelikož zákon výslovně neuvádí, že podřízený pojišťovací zprostředkovatel může uzavřít smlouvu s více pojišťovacími agenty (makléři), či s jedním pojišťovacím agentem a jedním pojišťovacím makléřem, má se za to, že podřízený pojišťovací zprostředkovatel může uzavřít smlouvu buď pouze s jedním pojišťovacím agentem, nebo pouze s jedním pojišťovacím makléřem, nikoliv však s oběma zároveň.¹⁷ Pokud podřízený pojišťovací zprostředkovatel jedná jménem pojišťovacího makléře, vznikají práva a povinnosti z jeho právních úkonů přímo pojišťovacímu makléři. Pokud však podřízený pojišťovací zprostředkovatel jedná jménem pojišťovacího agenta, práva a povinnosti z jeho právních úkonů vznikají přímo pojišťovně, jejímž jménem jedná tento pojišťovací agent, nikoliv zastupovanému pojišťovacímu agentovi.

Stejně jako vázaný pojišťovací zprostředkovatel není ani podřízený pojišťovací zprostředkovatel oprávněn vybírat pojistné nebo transferovat výplaty pojistného plnění a nemůže mít další podřízené zprostředkovatele.

2.2.3 Výhradní pojišťovací agent

Rozlišovacím znakem výhradního pojišťovacího agenta je výkon zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví na základě písemné smlouvy, jménem a na účet jedné pojišťovny,

¹⁶ KARFÍKOVÁ, M., PŘÍKRYL. V. *Pojišťovací právo*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-45-5. s. 185.

¹⁷ ADOLT, J., SUCHÁNEK. P. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-096-3. s. 52.

kteřou je také odměňován a která odpovídá za škody způsobené touto jeho činností.¹⁸ Ve své činnosti je vázán vnitřními předpisy pojišťovny, pro kterou je činný, nikoliv pokyny, proto je také stupeň závislosti výhradního pojišťovacího agenta na pojišťovně zřetelně nižší, než je tomu u vázaného pojišťovacího zprostředkovatele. Oproti zprostředkovatelům z předchozích dvou kategorií je však oprávněn přijímat pojistné nebo zprostředkovávat plnění z pojistných smluv, bylo-li tak dohodnuto.

Zavedení této kategorie pojišťovacího zprostředkovatele je výsledkem iniciativy trhu,¹⁹ kdy se v podstatě jedná o vázaného pojišťovacího zprostředkovatele oprávněného inkasovat pojistné nebo zprostředkovávat pojistné plnění. V rámci legislativního procesu týkajícího se zákona o PZ pojišťovny požadovaly, aby byla v zákoně upravena kategorie pojišťovacího zprostředkovatele, který bude výrazně vázán na pojišťovnu, pojišťovna bude jeho činnost zastřešovat, ovšem pojišťovací zprostředkovatel bude oprávněn inkasovat od klientů pojistné.²⁰ K naplnění tohoto požadavku pojišťoven bylo nakonec vyhověno díky úvodního ustanovení č. 10 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (dále také „směrnice IMD“). Přestože směrnice IMD obsahuje definici „vázaného pojišťovacího zprostředkovatele“ jako osoby, která zejména neinkasuje pojistné, čl. 10 stanoví, že tato definice nemá členským státům bránit v tom, aby ve svých vnitrostátních právních předpisech využily úpravu podmínek podnikání i pro takové „vázané“ pojišťovací zprostředkovatele, kteří jsou oprávněni inkasovat pojistné, a to pokud jednají jménem pojišťovny, tato pojišťovna za jejich činnost nese plnou odpovědnost a zároveň jsou pro inkaso pojistného naplněny finanční záruky stanovené v čl. 4 odst. 4 směrnice IMD.²¹

2.2.4 Pojišťovací agent

Pojišťovací agent provozuje svoji činnost na základě smlouvy s jednou nebo více pojišťovnami, na rozdíl od vázaného pojišťovacího zprostředkovatele však mohou být jím

¹⁸ ZUZAŇÁK, A., ŠULCOVÁ, J., HORA, J. *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-838-3. s., str. 106.

¹⁹ KARFÍKOVÁ, M., PŘÍKRYL, V. *Pojišťovací právo*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-45-5. s. 185

²⁰ ADOLT, J., SUCHÁNEK, P. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-096-3. s. 127.

²¹ blíže o směrnici IMD a zmíněných finančních zárukách pojednává podkapitola 3.1.

nabízené pojistné produkty vzájemně konkurenční.²² Pojišťovací agent je povinen řídit se vnitřními předpisy pojišťovny, jejímž jménem a na jejíž účet jedná, a stejně jako výhradní pojišťovací agent je oprávněn přijímat pojistné nebo zprostředkovávat plnění z pojistných smluv, byl-li k tomu pojišťovnou zmocněn.

Pojišťovací agent je odměňován pojišťovnou, pro kterou je činný, a to obvykle formou provize, a je mu zákonem stanovena podmínka, významná z hlediska ochrany spotřebitele, spočívající v povinnosti sjednat pojištění pro případ své odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví. Pojišťovna, jejímž jménem a na jejíž účet pojišťovací agent jedná, se však může písemně zavázat k převzetí odpovědnosti za škody touto jeho činností způsobené. Aby povinnost sjednání tohoto pojištění pojišťovacímu agentovi odpadla v případě, kdy vykonává činnost pro více pojišťoven, z převzetí odpovědnosti za škody způsobené jeho činností (pro tu kterou pojišťovnu) se musí písemně zavázat každá z těchto pojišťoven.²³ Pojišťovací agent pak v rámci žádosti o zápis místo pojistné smlouvy o pojištění profesní odpovědnosti doloží písemné prohlášení pojišťovny o tom, že pojišťovna nese plnou zodpovědnost za jeho činnost provozovanou v její prospěch.

2.2.5 Pojišťovací makléř

Pojišťovací makléř se od ostatních pojišťovacích zprostředkovatelů liší tím, že je oprávněn jednat jménem a na účet zájemce o pojištění (zajištění), popř. pojistníka, jedná-li se o již uzavřenou pojistnou smlouvu.²⁴ Pojišťovací makléř je obvykle odměňován pojišťovnou (zajišťovnou) formou provize, zákon však umožňuje dohodu s příslušnou pojišťovnou a pojistníkem o jiném způsobu odměňování. V závislosti na obsahu smlouvy s klientem zpracovává komplexní analýzy pojistných rizik, návrhy pojistných (zajistných) programů, poskytuje poradenskou a konzultační činnost, sleduje lhůty k revizi, provádí správu uzavřených smluv a spolupracuje při likvidaci pojistných událostí.

Pojišťovací makléř může vybírat pojistné a zprostředkovávat pojistné plnění a stejně jako pojišťovací agent musí být pojištěn pro případ své odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví.

²² KARFÍKOVÁ, M., PŘIKRYL. V. *Pojišťovací právo*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-45-5. s. 187.

²³ ADOLT, J., SUCHÁNEK. P. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-096-3. s. 92.

²⁴ Viz. 22. s. 188.

Přehledné shrnutí základních znaků jednotlivých kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů je uvedeno v následující tabulce (Tabulka 2.1).

Tabulka 2. 1: Základní znaky pojišťovacích zprostředkovatelů

	Vázaný pojišťovací zprostředkovatel	Podřízený pojišťovací zprostředkovatel	Výhradní pojišťovací agent	Pojišťovací agent	Pojišťovací makléř
Zkratka	VPZ	PPZ	VPA	PA	PM
Činnost vykonává na základě smlouvy s	jednou/ více pojišťovnami	VPA / PA / PM	jednou pojišťovnou	jednou/ více pojišťovnami	zájemcem o pojištění
Řídí se	pokyny pojišťovny	pokyny zastoupeného PZ	vnitřními předpisy pojišťovny	vnitřními předpisy pojišťovny	
Možnost nabízet konkurenční produkty	NE	ANO	NE	ANO	ANO
Inkasuje pojistné, zprostředkovává plnění	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Odměňuje ho	pojišťovna	VPA / PA / PM	pojišťovna	pojišťovna	pojišťovna
Odpovědnost za škody nese	pojišťovna	VPA / PA / PM	pojišťovna	PA / pojišťovna	PM
Povinnost pojištění odpovědnosti	NE	NE	NE	ANO, pokud se nezaváže pojišťovna	ANO
Kvalifikační stupeň odborné způsobilosti	základní	základní	základní	střední	vyšší
Registrační povinnost a podmínka důvěryhodnosti	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Možnost spolupráce s PPZ	NE	NE	ANO	ANO	ANO
Správní poplatek	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč	10 000 Kč

Zdroj: zákon o PZ, vlastní zpracování

Pojišťovací zprostředkovatelé patřící do výše zmíněných kategorií musí být zapsáni do registru, splňovat podmínky důvěryhodnosti a odborné způsobilosti (o těchto podmínkách je pojednáno samostatně v následujících podkapitolách).

Povinnost finanční jistiny

Byl-li pojišťovací zprostředkovatel²⁵ zmocněn přijímat od pojistníka pojistné nebo zprostředkovávat výplaty pojistného plnění, má v takovém případě daný PZ povinnost:

- a) „udržovat trvale likvidní finanční jistinu ve výši 4% z ročního obrátu jím inkasovaného pojistného, nejméně však ve výši odpovídající hodnotě 17 000 eur, nebo
- b) používat pro převody pojistného a pojistného plnění výhradně zvlášť k tomu zřízené a od vlastního hospodaření oddělené bankovní účty.“²⁶

U výhradního pojišťovacího agenta může být tímto účtem, uvedeným v odrážce b), také bankovní účet pojišťovny, pro kterou je činný, pokud je z něj patrné, který výhradní pojišťovací agent a jakou částku pojistného na tento bankovní účet složil. Cílem je zabezpečit, aby se pojistné dostalo pojišťovně, resp. výplata pojistné plnění oprávněné osobě.²⁷

Pojištění odpovědnosti za škodu

Povinné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti pojišťovacího zprostředkovatele²⁸ musí být účinné po celou dobu výkonu této jeho činnosti a na celém území EHS, s limitem pojistného plnění nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 200 000 eur na každou pojistnou událost a nejméně ve výši odpovídající hodnotě 1 700 000 eur v případě souběhu více pojistných událostí v jednom roce. Pojistná smlouva o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti pojišťovacího zprostředkovatele se musí vztahovat i na pojištění odpovědnosti osob jednajících jménem pojišťovacího zprostředkovatele²⁹.

²⁵ týká se výhradního pojišťovacího agenta, pojišťovacího agenta, pojišťovacího makléře

²⁶ § 6a odst. 5, § 7 odst. 5, § 8 odst. 6 zákona o PZ

²⁷ KARFÍKOVÁ, M., PŘÍKRYL, V. *Pojišťovací právo*. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-45-5. str. 186.

²⁸ týká se pojišťovacího agenta, pokud se za něj nezaručila pojišťovna (pojišťovny), a pojišťovacího makléře

²⁹ Jak má být tato pojistná smlouva sjednána upravuje § 27 odst. 2 zákona o PZ, pokud pojišťovací zprostředkovatel provozuje zprostředkovatelskou činnost současně jako pojišťovací agent i jako pojišťovací makléř, pak také § 27 odst. 3 zákona o PZ.

Podání žádosti o zápis do registru podléhá *správnímu poplatku*, který je od 15. července 2011 stanoven pro všechny kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů ve stejné výši, a to na 10 000 Kč.³⁰

2.2.6 Pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika

Provozovat zprostředkovatelskou činnost v pojišťovníctví na území ČR může v rozsahu, v jakém je oprávněn ji provozovat ve svém domovském státě, také pojišťovací zprostředkovatel z jiného členského státu, postačí mu k tomu informovat příslušný orgán dohledu ve svém domovském státě a registrace v rejstříku vedeném ČNB.³¹

2.3 Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

Oprávnění k provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele nabývá právní moci zápisem tohoto pojišťovacího zprostředkovatele do registru, zápis do registru má tedy konstitutivní charakter. K tomu, aby mohl být pojišťovací zprostředkovatel do registru zapsán a následně vykonávat zprostředkovatelskou činnost, musí splňovat podmínky odborné způsobilosti a podmínky důvěryhodnosti.

2.3.1 Odborná způsobilost

Dle současné právní úpravy existují tři kvalifikační stupně odborné způsobilosti.³² Základní kvalifikační stupeň je povinný pro vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele, výhradního pojišťovacího agenta a tento stupeň

³⁰ Výši správního poplatku stanoví příloha (část IV.) zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Aktuální výše správního poplatku byla stanovena zákonem č. 188/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a to z původní částky 2 000,-Kč pro vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele a výhradního pojišťovacího agenta na její pětinásobek, pojišťovacímu agentovi a pojišťovacímu makléři se výše poplatku nezměnila.

³¹ ZUZAŇÁK, A., ŠULCOVÁ, J., HORA, J. *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-838-3. s., str. 108.

³² SÍKORA, T., MENCLOVÁ, I. Srovnání: *Zprostředkovatelé a nový zákon*. Pojistný obzor. 2012, č. 4. ISBN 0032-2393. s. 33.

odborné způsobilosti musí splňovat také zaměstnanci pojišťoven. Střední kvalifikační stupeň spolu s dvouletou odbornou praxí³³ musí splňovat pojišťovací agent. Vyšší kvalifikační stupeň odborné způsobilosti je povinný po pojišťovacího makléře a dále musí mít pojišťovací makléř nejméně čtyřletou odbornou praxi. Všichni zprostředkovatelé pak musí do šesti měsíců po uplynutí každých pěti let od registrace absolvovat doškolovací kurz, který provádí pojišťovna nebo jiná oprávněná instituce. Účelem doškolovacího kurzu je, aby odborné znalosti byly úplné a aktuální.

Odbornou způsobilostí se rozumí získání všeobecných znalostí, které se prokazují dokladem o dokončení střední školy, a odborných znalostí.³⁴ Odborné znalosti pojišťovací zprostředkovatelé dosvědčují dokladem o absolvování odborného studia³⁵ nebo složením odborné zkoušky. Pro střední a vyšší stupeň odborné způsobilosti odborná zkouška probíhá před zkušební komisí jmenovanou bankovní radou ČNB, odbornou zkoušku pro základní kvalifikační stupeň odborné způsobilosti je možné složit v instituci, která je vedena v seznamu ČNB a má příslušné oprávnění.³⁶ Jak uvádí § 18 odst. 5 zákona o PZ, požadavky odborné způsobilosti se nevztahují na pojišťovací zprostředkovatele s domovským členským státem jiným, než je ČR.

Osoba se **základním** stupněm odborné způsobilosti musí prokázat všeobecné znalosti, znalosti pojistných produktů, jejichž zprostředkování nabízí, a schopnost řádně tyto produkty klientovi vysvětlit. Osoba na **středním** stupni odborné způsobilosti pak navíc prokazuje schopnost provést analýzu nabízených konkurenčních produktů, musí umět nabídnout klientovi produkt nejlépe vyhovující jeho potřebám a mít 2 letou odbornou praxi. 4 roky odborné praxe a všechny výše zmíněné znalosti, navíc ohledně zajišťovacích produktů, má osoba na **vyšším** kvalifikačním stupni. Pro každý kvalifikační stupeň je povinnost splnit také znalosti v rozsahu odborného minima pro daný stupeň odborné způsobilosti. Rozsah

³³ Odbornou praxí se rozumí činnost v pojišťovně (zajišťovně), která souvisí s uzavíráním pojistných smluv, nebo v oblasti zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví. § 18 odst. 2 zákona o PZ.

³⁴ § 18 zákona o PZ

³⁵ Takovýmto dokladem je vysokoškolský diplom o ukončení studia v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu nebo doklad o ukončení odborného studia na vyšší odborné nebo střední škole. Odborným studiem se dle § 18 odst. 2 zákona o PZ rozumí středoškolské nebo vysokoškolské studium zaměřené na problematiku pojišťovnictví, finančních služeb a s tím souvisejících oblastí.

³⁶ Odborná zkouška se skládá z písemné a ústní části. Ve zkoušce uchazeč uspěje, pokud správně odpoví nejméně 60% otázek písemné testu, pokud odpoví správně nejméně 80% otázek, nepodrobuje se ústní části odborné zkoušky. Platí pro všechny kvalifikační stupně odborné způsobilosti.

požadovaných znalostí je stanoven ve vyhlášce č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí.

2.3.2 Důvěryhodnost

Další podmínkou, kterou musí pojišťovací zprostředkovatel prokázat a trvale (až do zrušení jeho zápisu v registru) splňovat, je podmínka důvěryhodnosti. Zákon o PZ rozlišuje důvěryhodnost fyzických a právnických osob. Podmínku důvěryhodnosti splňuje fyzická osoba plně způsobilá k právním úkonům

- a) která je bezúhonná, tj. která nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin hospodářský, pro trestný čin proti majetku nebo pro jiný úmyslný trestný čin,
- b) ohledně jejíhož majetku nebylo vydáno rozhodnutí o úpadku,
- c) jež v posledních 5 letech nebyla členem statutárního nebo jiného orgánu právnické osoby, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs,
- d) které nebylo odejmuto povolení k provozování činnosti PZ pro porušení zákonem stanovených podmínek.³⁷

U bodů b) a c) existují výjimky, a tedy FO může být považována za důvěryhodnou, pokud soud zrušil konkurs z jiného důvodu než pro nedostatek majetku, nebo byla zvolena do funkce již za úpadku právnické osoby nebo dosavadní funkci vykonávala s péčí řádného hospodáře.

Za důvěryhodnou se považuje právnická osoba, která splňuje podmínku bezúhonnosti, tj. nebyla pravomocně odsouzena pro trestný čin, každý její člen statutárního a dozorčího orgánu splňuje podmínku důvěryhodnosti fyzické osoby podle předchozího výčtu, které nebylo odejmuto povolení k provozování činnosti pojišťovacího zprostředkovatele pro porušení zákonem o PZ stanovených podmínek, na jejíž majetek nebyl prohlášen konkurs, na jejíž majetek byl prohlášen konkurs, ale soud zrušil konkurs jinak než usnesením o zrušení konkursu, nebo proto, že majetek dlužníka je zcela nepostačující.³⁸

³⁷ §19 zákona o PZ

³⁸ §20 zákona o PZ

Nastanou-li skutečnosti, které zapříčiní ztrátu důvěryhodnosti, je fyzická/právní osoba povinna nahlásit bez zbytečného odkladu tuto skutečnost ČNB a nesmí vykonávat činnost. Tímto nejsou dotčena práva třetích osob nabytá *bona fide*, pokud byla činnost vykonávána do zrušení registrace.

Dokladem o splnění podmínek důvěryhodnosti právnické osoby se sídlem na území jiného státu než České republiky je potvrzení příslušného orgánu dohledu země sídla právnické osoby.

2.3.3 Registrace

Zákonem o PZ se zřídil *registr pojišťovacích zprostředkovatelů a samostatných likvidátorů pojistných událostí*, který vede **Česká národní banka** (v textu také „ČNB“).³⁹ Jedná se o specifický registr, ve kterém jsou registrováni a evidováni pojišťovací zprostředkovatelé provozující zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví nejen na území ČR, ale i v ostatních členských státech Evropské unie, pokud tuto činnost chtějí provozovat na území ČR. Údaje zapisované do (a vedené v) registru stanoví § 12 odst. 3 a 4.

Registr je *veřejně přístupný*. Nezbytností je udržování aktuálnosti jeho obsahu, z tohoto důvodu je povinností hlásit změny v zapsaných údajích ze strany příslušného subjektu. Seznamy registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů ČNB zveřejňuje formou úředních sdělení ve svém Věstníku či lze tuto povinnost splnit uveřejněním způsobem umožňující dálkový přístup⁴⁰. Dle zákona by měly být tyto seznamy aktualizovány nejméně jednou za dva týdny.

³⁹ ŠKOPOVÁ, V., MUSILOVÁ, R., KRUPÍČKOVÁ, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-476-7. s. 100.

⁴⁰ Seznamy regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu jsou dostupné na webových stránkách ČNB: https://apl.cnb.cz/apljerrsdad/JERRS.WEB07.INTRO_PAGE?p_lang=cz.

Zápis do registru a žádost o zápis do registru

Žadatel o zápis do registru musí zejména splnit tyto uvedené podmínky:

- a) podat *písemnou žádost* o zápis do registru s *příslušnými náležitostmi* podle §13 zákona o PZ,
- b) mít *bydliště nebo sídlo* na území České republiky, nebo na území třetího státu,
- c) uhradit *správní poplatek*.

O zápisu do registru tedy rozhoduje ČNB na základě písemné žádosti. Zákon o PZ v § 13 rozlišuje čtyři typy žadatelů ohledně žádosti o registraci, a to fyzickou osobu s bydlištěm nebo právnickou osobu se sídlem na území České republiky/třetího státu, dle toho pak uvádí požadavky, co musí žádost pro dotyčnou osobu obsahovat. **Fyzická osoba** ve své žádosti uvede především své identifikační údaje, rozsah provozované zprostředkovatelské činnosti, předpokládaný den zahájení činnosti a identifikační číslo, bylo-li přiděleno.⁴¹ Navíc přiloží pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti PZ, doklady prokazující odbornou způsobilost a důvěryhodnost. Pokud má být PZ oprávněn přijímat pojistné či výplaty pojistného plnění, pak doloží také doklad prokazující, že v jeho majetku jsou finanční prostředky nejméně ve výši 17 000 eur. **Právnická osoba** navíc přiloží úplný výpis z obchodního rejstříku ne starší než 3 měsíce, pokud je v rejstříku před podáním žádosti zapsána.

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel doklady o odborné způsobilosti a pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti nepřikládá, jsou nahrazeny *písemným prohlášením* pojišťovny, pro kterou má být činný, že splňuje stanovené podmínky odborné způsobilosti a že pojišťovna nese plnou odpovědnost za jeho činnost provozovanou v její prospěch. Stejná situace nastává v případě *podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele*, jemuž písemné prohlášení vystaví pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř, pro kterého má být činný.

Žádost musí být vždy doručena na adresu ČNB písemně, kromě písemného podání žádosti lze využít i elektronické, které se doporučuje z důvodu usnadnění a urychlení zápisu do registru. Z hlediska typu existuje žádost individuální (žadatel podává sám za sebe) a

⁴¹ § 13 zákona o PZ

hromadná (podává pojišťovna, pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř za svého zprostředkovatele).⁴²

Před rozhodnutím o provedení zápisu do registru ČNB zjišťuje úplnost žádosti. Je-li žádost neúplná, vyzve žadatele k jejímu doplnění ve lhůtě nejméně 15 dnů.⁴³ Při splnění všech podmínek stanovených zákonem ČNB žádosti vyhoví, a to ve lhůtě 60 dnů ode dne podání či doplnění. O zápisu vydá registrované osobě *osvědčení*, které obsahuje identifikační údaje, registrační číslo, označení registru a adresu, kde lze ověřit její zápis do registru. Náležitosti osvědčení o zápisu do registru jsou stanoveny ČNB v prováděcí vyhlášce.

Jestli se chce dotyčná osoba registrovat ve více postaveních, resp. pro více typů pojišťovacích zprostředkovatelů, dostane více registračních čísel (pro každý typ jedno registrační číslo). Z tohoto důvodu je důležité, aby si příslušný PZ před podáním žádosti o registraci stanovil předmět podnikání, tj. ujasnil, v jakém postavení chce podnikat a splnil k tomu požadované předpoklady.⁴⁴

Zrušení zápisu v registru

Česká národní banka zruší svým rozhodnutím zápis v registru, jestliže:

- o to požádá registrovaná osoba,
- registrovaná osoba ztratila svoji důvěryhodnost, nebo jí byla pozastavena činnost PZ a ve lhůtě stanovené ČNB neuvedla svoji činnost do souladu se zákonem o PZ,
- zahraniční fyzická nebo právnická osoba v zemi svého bydliště nebo sídla pozbyla oprávnění k provozování činnosti PZ,
- registrovaná osoba neprovozuje činnost PZ nejméně po dobu 24 po sobě jdoucích kalendářních měsíců.⁴⁵

⁴² HRUBOŠOVÁ, M. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý „pojišťovák“ vědět*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-775-1. s. 29.

⁴³ § 16 zákona o PZ

⁴⁴ ŠKOPOVÁ, V., MUSILOVÁ, R., KRUPÍČKOVÁ, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-476-7. s. 102.

⁴⁵ § 17 Zákona o PZ.

Po nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení zápisu v registru je registrovaná osoba povinná neprodleně odevzdat ČNB osvědčení o zápisu do registru. ČNB o tomto zrušení informuje vhodným způsobem veřejnost spolu se zveřejněním ve Věstníku. Pokud se jednalo o pojišťovacího zprostředkovatele, jehož rozsah územní činnosti přesahoval hranice ČR, informuje i příslušné orgány dohledu státu, kde byla jeho činnost vykonávána. Tato povinnost výměny informací mezi členskými státy je stanovena také směrnicí IMD. K zániku zápisu v registru dojde také smrtí fyzické osoby nebo zánikem PO.

V praxi se především Česká národní banka jakožto dohledový orgán potýká s problémem udržování reálného přehledu o počtu skutečně aktivních osob v registru, neboť ve spoustě případů dochází k tomu, kdy je dotýčný pojišťovací zprostředkovatel v registru zapsán, nicméně činnost fakticky nevykonává.⁴⁶ Dle důvodové zprávy je skutečně aktivních pojišťovacích zprostředkovatelů, kteří vykazují pravidelnou činnost, pouze 30 000, což je v porovnání s jejich celkovým počtem vykázaným v registru poměrně markantní rozdíl. K částečnému zkreslení údajů v registru dochází také na základě vícenásobné registrace jedné osoby, kdy se dle odhadů uvádí, že zhruba 90% všech registrací má jedinečná rodná čísla či IČA, tzv. unikáty.

2.3.4 Odpovědný zástupce

Pokud je PZ právnickou osobou se sídlem na území ČR, má tato PO zákonem uloženou povinnost jmenovat svého odpovědného zástupce.⁴⁷ Tato povinnost neplatí pro vázaného nebo podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele. Odpovědný zástupce je fyzickou osobou s bydlištěm na území ČR, která odpovídá za dodržování legislativy se vztahem k provozované činnosti pojišťovacího zprostředkovatele, musí být v obchodním vedení této právnické osoby a musí taktéž splňovat podmínky důvěryhodnosti a odborné způsobilosti (v závislosti na charakteru provozované činnosti). Pokud zjistí nedostatky v činnosti právnické osoby, je povinen navrhnout bezodkladně opatření k nápravě a tuto skutečnost oznámit ČNB. Tuto funkci může vykonávat pouze pro jednu PO⁴⁸.

⁴⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

⁴⁷ § 11 zákona o PZ

⁴⁸ V případě PO se sídlem v třetím státě povinnosti odpovědného zástupce plní vedoucí organizační složky podniku umístěné na území ČR. § 11 odst. 4 zákona o PZ.

Nový odpovědný zástupce právnické osoby musí být dle zákona ustanoven do 15 dnů ode dne, kdy jeho předchůdce přestal vykonávat svoji funkci či přestal splňovat podmínky stanovené zákonem o PZ. Pokud odpovědný zástupce neplní své povinnosti, právnická osoba musí jmenovat do této funkce osobu jinou ve lhůtě 1 měsíce od nabytí právní moci rozhodnutí ČNB o uložení změny osoby odpovědného zástupce, a jednak dotýčný odpovědný zástupce nemůže vykonávat tuto funkci a ani činnost pojišťovacího zprostředkovatele po dobu 10 let.⁴⁹

2.3.5 Další povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů

V zákoně o PZ jsou upraveny, v souladu se směrnicí, další povinnosti pojišťovacích zprostředkovatelů při výkonu jejich činnosti, které souvisí bezprostředně s ochranou klienta (zájemce o pojištění, pojistníka) jako spotřebitele při poskytování pojišťovacích služeb.⁵⁰

§ 21 odst. 1 zákona o PZ stanoví, že osoba provozující zprostředkovatelskou činnost v pojišťovnictví je povinna tuto činnost vykonávat s odbornou péčí, chránit zájmy spotřebitele, nesmí uvádět nepravdivé, nedoložené, neúplné, nepřesné, nejasné nebo dvojsmyslné údaje a informace, anebo zamlčet údaje o charakteru a vlastnostech poskytovaných služeb.⁵¹ Pokud si o to klient požádá, je PZ povinen předložit osvědčení o svém zápisu do registru⁵² a sdělit způsoby svého odměňování. Dále PZ v souvislosti se svojí činností nesmí klientovi poskytovat neoprávněné výhody finanční, materiální či nemateriální povahy a je povinen zachovávat mlčenlivost⁵³ o skutečnostech, které se při výkonu své činnosti dozvěděl, a nesmí je zneužít v prospěch, ať už svůj či jiné osoby. Pokud si ČNB vyžádá předložit doklady vedené v souvislosti s provozovanou činností, pak má pojišťovací zprostředkovatel povinnost tyto doklady předložit.

⁴⁹ § 23 odst. 6 zákona o PZ

⁵⁰ ŠKOPOVÁ, V., MUSILOVÁ, R., KRUPÍČKOVÁ, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-476-7. s. 155.

⁵¹ § 21 zákona o PZ

⁵² Pokud osoba provozuje zprostředkovatelskou činnost na území ČR skrze systém umožňující dálkový přístup, je povinna zabezpečit veřejnou dostupnost údajů o svém zápisu v registru (zejména registrační číslo, rozsah vykonávané činnosti dle pojistných odvětví a území a den zahájení činnosti). § 21 odst. 2 zákona o PZ.

⁵³ Povinnost mlčenlivosti je pojišťovacím zprostředkovatelům uložena také na základě § 127 (Povinnost zachovávat mlčenlivost osob činných pro pojišťovnu nebo zajišťovnu a dalších osob) zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví.

Zákon o PZ pak shodně se zněním směrnice IMD vymezuje povinnosti, které má pojišťovací zprostředkovatel vůči zájemci o pojištění či klientovi před uzavřením pojistné smlouvy a způsob doložení těchto informací. Vzhledem k povinnosti sepsání záznamu z jednání, který se váže k informacím poskytnutých klientem a závisí na charakteru sjednávaného pojištění, tak pojišťovací zprostředkovatel musí zaznamenat klientovi požadavky a potřeby spolu s důvody, na kterých zakládá své doporučení pro výběr daného pojistného produktu. O informační a záznamové povinnosti pojednává podkapitola 3.1.3. proto zde blíže rozepsány nejsou, přestože je zákon o PZ v úpravě povinností pojišťovacích zprostředkovatelů uvádí. Nicméně úprava informačních povinností pro zprostředkovatele zákonem o PZ je považována za nedostatečnou, rezervy lze spatřovat např. ve specifikaci požadavků na formu, jak mají být tyto informační povinnosti vůči klientovi naplňovány či že klíčové informace o některých produktech jsou málo transparentní.

Pro pojišťovacího agenta a pojišťovací makléře je zákonem stanovena ještě další povinnost, a to ve lhůtě do 31. března kalendářního roku předkládat ČNB roční výkaz činnosti, který obsahuje seznam pojišťoven nebo pojišťovacích zprostředkovatelů, pro které byl v uplynulém kalendářním roce činný, objem uzavřených obchodů za uplynulý kalendářní rok a objem pojistného, popř. pojistného plnění, pokud byl v uplynulém kalendářním roce zmocněn k jeho přenosu.⁵⁴ U pojišťovacího agenta nebo pojišťovací makléře právnické osoby je správnost a úplnost tohoto výkazu potvrzena podpisem odpovědného zástupce. Podrobnosti a forma ročního výkazu činnosti je stanovena ČNB ve vyhlášce.

2.3.6 Odpovědnost za škodu

Pojišťovací zprostředkovatel **odpovídá za škodu** způsobenou při provozování své činnosti. Výjimkou je situace a své odpovědnosti se zproští, pokud prokáže, že vzniku škody ani při vynaložení veškerého úsilí, které na něm lze požadovat, nemohlo být zabráněno.⁵⁵ Odpovědnost za škodu je tedy zákonem o PZ koncipována jako objektivní, tzn. nevyžaduje se zavinění, s jediným liberačním důvodem (rozepsáno výše), což znamená, že zproštění odpovědnosti přichází v úvahu jen naprosto výjimečně.⁵⁶ Výklad této odpovědnosti soudy je

⁵⁴ § 22 odst. 2 zákona o PZ

⁵⁵ § 21 odst. 3 zákona o PZ

⁵⁶ ZUZAŇÁK, A., ŠULCOVÁ, J., HORA, J. *Příručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-838-3. s. 119.

dle očekávání přísný, jak ukazují zkušenosti z praxe, proto je zcela namístě poskytnout jejím nositelům a případným poškozeným ochranu povinným pojištěním⁵⁷.

2.3.7 Přerušení a pozastavení činnosti pojišťovacího zprostředkovatele

Činnost pojišťovacího zprostředkovatele může být kromě jejího ukončení (a zrušení zápisu v registru) také přerušena či pozastavena.

ČNB pozastaví činnost PZ (a to nejdéle na dobu 6 měsíců), pokud jeho činnost vykazuje závažné nedostatky a není v souladu se zákonem, a svým rozhodnutím uloží opatření uvést činnost do souladu se zákonem ve stanovené lhůtě.⁵⁸ Jedná se o případy, kdy zaniklo pojištění odpovědnosti pojišťovacího zprostředkovatele, pojišťovací agent nebo pojišťovací makléř nesplňuje podmínku finanční jistiny, odpovědný zástupce nesplňuje podmínky nebo neplní zákonem stanovené povinnosti a nebyla-li ve lhůtě stanovené ČNB uvedena činnost PZ do souladu s podmínkami stanovenými zákonem.

V některých případech, např. kvůli mateřské dovolené či dlouhodobějšímu onemocnění, se může pojišťovací zprostředkovatel rozhodnout, že svou činnost přeruší, nejde tedy o sankční zásah ze strany dohledu, a může tak učinit nejdéle na dobu 1 roku.⁵⁹ Než se však takto rozhodne, musí své rozhodnutí sdělit ČNB, odevzdat své osvědčení o zápisu do registru a dokončit případy, které započal před přerušением své činnosti.

V obou případech dotýčný PZ po dobu trvání pozastavení nebo přerušení činnosti nemůže uzavírat nové pojistné (zajistné) smlouvy, nemůže je ani prodlužovat nebo rozšiřovat a nemůže přebírat pojistné nebo pojistné plnění.

2.3.8 Dohled

Dohled nad provozováním činnosti tuzemských pojišťovacích zprostředkovatelů vykonává Česká národní banka, dohled nad zprostředkovatelskou činností zahraničních

⁵⁷ Pojistnou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem činnosti PZ je fyzická i právnická osoba povinna doložit při žádosti o zápis do registru, jak uvádí § 13 odst. 3 písm. d) a §13 odst. 5 písm. d).

⁵⁸ § 23 zákona o PZ

⁵⁹ ŠKOPOVÁ, V., MUSILOVÁ, R., KRUPÍČKOVÁ, H. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. ISBN 80-7179-476-7. s. 173.

pojišťovacích zprostředkovatelů působících na území ČR vykonává příslušný orgán dohledu domovského státu pojišťovacího zprostředkovatele v součinnosti s ČNB.⁶⁰

Pokud ČNB, při výkonu státního dohledu, zjistí u pojišťovacího zprostředkovatele rozpor se zákonem o PZ, je oprávněna uložit opatření k nápravě, pozastavit činnost, uložit pokutu za přestupek (až do výše 1 000 000 Kč), uložit pokutu za správní delikt (až do výše 10 000 000 Kč) či pořádkovou pokutu⁶¹ (až do výše 5 000 000 Kč, pokud ji uloží opakovaně, úhrn uložených pokut nesmí převyšovat 20 000 000 Kč).⁶²

2.4 Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích

V současné době je Poslaneckou sněmovnou České republiky projednáván *Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony* (dále také „návrh zákona“), návrh zákona je ve 2. čtení – obecné rozpravě⁶³ pod označením jako sněmovní tisk č. 853/0.⁶⁴

Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích byla poprvé projednávána v srpnu 2011, nicméně až její třetí návrh⁶⁵ byl Legislativní radou vlády doporučen ke schválení⁶⁶ a sněmovně vládou předložen 21. listopadu 2012.⁶⁷ 1. čtení návrhu zákona proběhlo 6. února 2013. Na základě usnesení rozpočtového výboru ze dne 2. května 2013 (sněmovní

⁶⁰ § 22 odst. 1 zákona o PZ

⁶¹ Co se považuje za přestupek či správní delikt dle zákona o PZ je stanoveno v § 25 a § 26.

⁶² HRUBOŠOVÁ, M. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý „pojišťovák“ vědět*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-775-1. s. 31.

⁶³ Stav projednávání vládního návrhu zákona je uveden k datu 10. 7. 2013.

⁶⁴ Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Sněmovní tisk č. 853/0, část č. 1/8. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích – EU. [online]. 2012 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=853&snzp=1>.

⁶⁵ Samotný návrh byl Ministerstvem financí připraven v návaznosti na dvouletou činnost Pracovní skupiny k regulaci distribuce finančních služeb, jíž se vedle zástupců Ministerstva financí účastnili též reprezentanti České národní banky, profesních asociací a spotřebitelských sdružení. Výsledkem jejich práce se stal dokument Doporučení pracovní skupiny k regulaci distribuce na finančním trhu předložený koncem roku 2010, na jehož základě je novela postavena.

⁶⁶ SÍKORA, T., MENCLOVÁ, I. Srovnání: Zprostředkovatelé a nový zákon. *Pojistný obzor*. 2012, č. 4. ISBN 0032-2393. s. 32.

⁶⁷ Viz. 64.

tisk č. 853/1) bylo projednávání návrhu zákona přerušeno do 31. května 2013. Dne 9. července 2013 byl předložen pozměňovací návrh⁶⁸ poslancem Pavlem Suchánkem.

Důvody pro předložení návrhu zákona jsou dle Ministerstva financí zejména vývoj na trhu zprostředkování pojištění v posledních letech, zkušenosti s výkonem dohledu v tomto segmentu finančního trhu a záměr sjednotit principy právní úpravy distribuce finančních produktů a služeb na celém finančním trhu, zároveň se tímto návrhem zákona do českého právního řádu částečně zapracovává směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) a návrh zákona by měl odrážet další očekávané změny v evropské legislativě.⁶⁹

Cílem komplexní novelizace zákona o PZ je reagovat na v praxi se vyskytující problémy a zajistit tak celkové zlepšení postavení spotřebitele v sektoru pojišťovnictví (zde zdůrazněním informační povinnosti distributora vůči zákazníkovi), posílení kredibility profese distributora pojištění, odstranění rozdílů v externí a interní distribuci pojištění, vytvoření podmínek pro budoucí sjednocení principů regulace distribuce napříč finančním trhem⁷⁰, vytvoření podmínek pro účinnější výkon dohledu ČNB^{71, 72}.

Jako nezbytné se jeví regulatorním způsobem řešit problematiku střetu zájmů plynoucí z, stávajícího neúměrného, provizorního mechanismu odměňování pojišťovacích zprostředkovatelů a negativně se projevujícího v tzv. misselingu, který lze stručně definovat jako prodej produktu, který svým charakterem neodpovídá potřebám zákazníka. V oblasti

⁶⁸ týká se vypuštění jednoho odstavce z návrhu zákona, který předkladatel označuje za nekoncepční a věcně chybný. Pozměňovací návrh je ke stažení na stránkách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=853>.

⁶⁹ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí předložena Legislativní radě vlády. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-06-21-tiskova-zprava-5088-5088>

⁷⁰ V budoucnu má jednotné promítnutí principů regulace uplatněných v sektoru nabízení a zprostředkování pojištění na celý finanční trh zajistit zákon o distribuci finančních služeb. Důvodová zpráva. O zákoně o distribuci finančních služeb např. VÍTŮ, Michaela. *Věcný záměr zákona o distribuci finančních služeb: Co nás čeká?* Pojistný obzor. 2013, č. 2.

⁷¹ účinnějšího dohledu má být docíleno prostřednictvím adekvátních sankcí a také takovou kategorizací pojišťovacích zprostředkovatelů, která bude transparentnější a sníží počet přímo dohlížených osob. V tomto se jako vhodný regulatorní rámec hodný následování jeví úprava podnikání na kapitálovém trhu. Důvodová zpráva.

⁷² Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

rezervotvorných životních pojištění nabývá misseling podoby přepojišťování, kdy podnětem k ukončení dříve uzavřené pojistné smlouvy a jejímu nahrazení novou smlouvou není objektivní změna pojistných potřeb zákazníka, ale pouze finanční motiv na straně distributora. Existenci a závažnost tohoto problému lze empiricky doložit skutečností, že zatímco v letech 2008-2010 poklesl celkový počet existujících smluv na životní pojištění o 100 000 ks⁷³, každoroční produkce nově uzavřených smluv se naopak blíží hodnotě 1 000 000 ks⁷⁴. Pracovní skupina k regulaci distribuce na finančním trhu doporučila pro řešení této problematiky navrhnoutou variantou rozložit počáteční náklady pojištění do delšího časového období (regulovat tak nikoliv samotné odměny, ale náklady, které jsou jejich zdrojem), avšak na základě zásadní připomínky Legislativní rady vlády Ministerstvo financí nakonec upustilo od legislativní úpravy regulace odměn za distribuci pojištění a ze znění návrhu zákona bylo příslušné ustanovení vypuštěno.

Návrh zákona nově upravuje především tři aspekty distribuce pojištění, a to kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, požadavky na odbornost distributorů pojištění a pravidla jednání se zákazníkem. Jak uvádí Dědič (2012), tato zásadní novela „*je svým rozsahem i obsahem v podstatě zcela novou právní úpravou*“.⁷⁵

Kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů

K problematice existence celkem pěti kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů důvodová zpráva k návrhu zákona uvádí, že stávající kategorizace je do značné míry umělá, nemá jasný jednotící prvek a s ohledem na stanovení práv a povinností dotčených osob zcela nadbytečná. Podle navrhované právní úpravy budou existovat místo dosavadních pěti kategorií pojišťovacích zprostředkovatelů pouze dvě, a to zprostředkovatel samostatný a vázaný, resp. vázaný zástupce. Tyto pozice se od sebe liší tím, zdali odpovědnost za svou činnost nese daná osoba nebo ji přebírá jiný subjekt, a zároveň přitom platí, že každá osoba je

⁷³ z 7 010 253 ks existujících smluv v roce 2008 na 6 907 336 smluv v roce 2010

⁷⁴ počet nově uzavřených smluv u životního pojištění konkrétně za jednotlivé roky: 877 028 (2008), 890 261 (2009) a 946 233 (2010). Výroční zpráva ČAP za rok 2010.

⁷⁵ DĚDIČ, J. Co vše změní klíčová novela v distribuci pojistných produktů? In: *Patria Online* [online]. 5. 11. 2012 [cit. 2013-07-01]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2189109/co-vse-zmeni-klicova-novela-v-distribuci-pojistnych-produktu.html>.

na trhu oprávněna působit pouze v jedné z těchto pozic.⁷⁶ Kategorie pojišťovacího zprostředkovatele s domovským členským státem jiným než ČR zůstala nedotčena.

Samostatný zprostředkovatel je oprávněn zprostředkovávat pojištění (zajištění) na základě smlouvy jménem a na účet jedné nebo více pojišťoven (zajišťoven) nebo na základě smlouvy se zákazníkem, přičemž zákon zakládá povinnost samostatných zprostředkovatelů předcházet konfliktu zájmů. Pokud jedná výlučně na základě smlouvy se zákazníkem, pak může použít označení makléř. Činnost může vykonávat osobně, pomocí zaměstnanců nebo i prostřednictvím vázaného zástupce. Sám odpovídá za škodu způsobenou při provozování činnosti a musí být samozřejmě po celou dobu výkonu činnosti pojištěn.

Vázaný zástupce naopak provozuje činnost zprostředkování pojištění (zajištění) výhradně pro jednu pojišťovnu, zajišťovnu nebo samostatného zprostředkovatele.⁷⁷ Za činnost vázaného zástupce (a to i z hlediska administrativní odpovědnosti) je zásadně odpovědný jen ten, jehož jménem a na jehož účet vázaný zástupce jedná. Za způsobenou škodu však bude vázaný zástupce odpovídat společně a nerozdílně s tím, koho bude zastupovat.

V souvislosti se změnou kategorizace pojišťovacích zprostředkovatelů se nově upravují i pravidla registrace pojišťovacích zprostředkovatelů Českou národní bankou. Oprávnění k činnosti pojišťovacího zprostředkovatele bude i nadále vázáno na zápis do registru u ČNB. Žádost o registraci předkládá samotný pojišťovací zprostředkovatel, případně za něj na základě udělení plné moci pojišťovna nebo subjekt, pro kterého bude vykonávat zprostředkovatelskou činnost.⁷⁸ Správnost a úplnost údajů u vázaného zástupce v kontextu novely zákona ověřuje „zastoupený“. Pokud je vázaný zástupce činný pro jiného samostatného zástupce, ČNB ho nezaregistruje. Správní poplatek za registraci bude nově nastaven na 10 000,-Kč pro samostatného zprostředkovatele, 2 000,- pro vázaného zástupce, vydané osvědčení bude mít platnost 5 let a obnova zápisu se bude provádět každoročně. Samostatného zprostředkovatele přijde obnova na 5 000,-, vázaného zástupce na 1 000,-Kč.

⁷⁶ SÍKORA, T., MENCLOVÁ, I. Srovnání: Zprostředkovatelé a nový zákon. *Pojistný obzor*. 2012, č. 4. ISBN 0032-2393. s. 34.

⁷⁷ DĚDIČ, J. Co vše změni klíčová novela v distribuci pojistných produktů? In: *Patria Online* [online]. 5. 11. 2012 [cit. 2013-07-01]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2189109/co-vse-zmeni-klicova-novela-v-distribuci-pojistnych-produktu.html>.

⁷⁸ Viz. 76.

Odborná způsobilost

Hlavním problémem současné úpravy v rámci odborné způsobilosti je nefunkčnost aktuálních zkoušek a administrativní zátěž ČNB. Stávající systém ověřování odbornosti je silně formální, Ministerstvo financí hodnotí úroveň odbornosti tuzemských pojišťovacích zprostředkovatelů jakožto i přepážkových zaměstnanců pojišťoven jako nevyhovující.⁷⁹ Během let 2006-2010 se odborných zkoušek průměrně ročně zúčastnilo 820 uchazečů (celkem 4 121 uchazečů za sledované období), z nichž 98% uchazečů uspělo. Takto vysoké procento úspěšnosti, kdy téměř každý uchazeč zkoušku úspěšně složí, spolu s přihlédnutím k dané úrovni průměrné finanční gramotnosti spotřebitelů pouze dokládá potřebu po zvýšení nároků na odbornost pojišťovacích zprostředkovatelů, aby v praxi byla klientům zajištěna náležitá odborná péče a zohledněny zvyšující se nároky na zajištění odpovídající úrovně ochrany spotřebitele.

V souladu s praxí v řadě členských států EU přináší novela zpřísnění požadavků na odbornou způsobilost distributorů pojištění.⁸⁰ S různými kvalifikačními stupni a doškolovacími kurzy se v návrhu zákona nepočítá.⁸¹ Všeobecné znalosti se budou prokazovat vysvědčením o maturitní zkoušce, odborné znalosti a dovednosti se bude univerzálně prokazovat složením odborné zkoušky, kterou přitom budou povinni podstoupit jak pojišťovací zprostředkovatelé, tak i přepážkoví zaměstnanci pojišťoven. Zkoušky budou nově zajišťovat pouze soukromé osoby, které k této činnosti získají akreditaci od České národní banky. Obsah zkoušky bude odvozen od zamýšlené produktové specializace uchazeče.⁸² Předpokládá se také povinné přezkušování distributorů v pravidelných pětiletých intervalech tak, aby byla zajištěna kontinuita jejich odbornosti.

⁷⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

⁸⁰ MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Materiály na jednání vlády 14. listopadu 2012. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/materialy-na-jednani-vlady/4-ctvrtleti-12/materialy-na-jednani-vlady-14-listopadu--7166>.

⁸¹ SÍKORA, T., MENCLOVÁ, I. Srovnání: Zprostředkovatelé a nový zákon. *Pojistný obzor*. 2012, č. 4. ISBN 0032-2393. s. 34.

⁸² MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí předložena Legislativní radě vlády. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-06-21-tiskova-zprava-5088-5088>.

Pravidla jednání se zákazníkem a informační povinnost

Jedním z pilířů novely je také úprava pravidel jednání se zákazníkem. Ta směřuje především k vyššímu standardu odborné péče a zlepšení informovanosti zákazníka o nabízené pojistné službě i osobě distributora. Novelizovaný zákon např. pojišťovacímu zprostředkovateli nebo pojišťovně prikazuje, že nesmí přijmout, nabídnout nebo poskytnout pobídku, pojišťovací zprostředkovatel je klientovi povinen poskytnout klíčové informace o produktu a o poplatcích u rezervotvorného pojištění, samostatný zástupce je povinen uchovávat záznam z jednání, za vázaného zástupce ho uchovává zastoupený nebo pojistitel, a to po celou dobu trvání pojištění a minimálně 5 let od okamžiku zániku pojištění nebo poslední komunikace se zákazníkem.

Dle slov Síkory, T. (2012) „*novela zákona jde svým rozsahem nad rámec potřeb trhu a nemá v tuto chvíli opodstatnění. A to jak ve vztahu k vývoji návrhu nové evropské směrnice IMD2, na níž budou muset navázat i naše legislativní změny, tak i z pohledu mnohých věcných a právních nesrovnalostí návrhu. Novela řeší věci, které by měla významných způsobem řešit právě až upravená evropská směrnice.*“⁸³

V případě, kdy bude návrh zákona přijat a ve směrnici IMD2 nastanou ještě další změny, bude nutné zákon o PZ opět otevřít a učinit další úpravy, aby byla úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v souladu s komunitárním právem. Na druhou stranu důvodová zpráva uvádí, že riziko spojené s nečinností a ponechání stávající regulace by znamenalo setrvání a prohloubení současných problémů evidovaných v souvislosti s distribucí pojistných produktů a služeb a negativně dopadajících na spotřebitele.⁸⁴

2.5 Pojišťovací zprostředkovatelé a subjekty na pojistném trhu v České republice

V současné době je na českém pojistném trhu registrováno 146 359 pojišťovacích zprostředkovatelů, jak ukazuje tabulka 2.2⁸⁵. Nejpočetnější je kategorie podřízeného

⁸³ SÍKORA, T., MENCLOVÁ, I. Srovnání: Zprostředkovatelé a nový zákon. *Pojistný obzor*. 2012, č. 4. ISBN 0032-2393. s. 34.

⁸⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

⁸⁵ V tabulce 2.2 není uveden počet pojišťovacích zprostředkovatelů, jejichž domovským členským státem není ČR, k uvedenému datu jich bylo registrováno 5 429.

pojišťovacího zprostředkovatele s počtem 95 896 PZ (činí okolo 65% z celkového počtu registrovaných PZ), na trhu působících 35 680 výhradních pojišťovacích agentů představuje druhou nejpočetnější kategorií. Celkem je v těchto dvou kategoriích registrováno téměř 90% pojišťovacích zprostředkovatelů vzhledem k jejich celkovému počtu v České republice.

Tabulka 2. 2 Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR

	K 30. 6. 2013
Pojišťovací makléři	768
Pojišťovací agenti	1 435
Výhradní pojišťovací agenti	35 680
Vázaní pojišťovací zprostředkovatelé	12 580
Podřízení pojišťovací zprostředkovatelé	95 896
PZ CELKEM	146 359

Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

Během roku 2011 se nově zaregistrovalo 22 657 pojišťovacích zprostředkovatelů, v roce 2012 na pojistný trh vstoupilo dalších 9 277 pojišťovacích zprostředkovatelů, jak vyplývá z tabulky 2.3 ukazující vývoj počtu registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů. Nejvíce nově zaregistrovaných za uvedené období bylo v rámci kategorie podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele.

Tabulka 2. 3 Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR

	K 31. 12. 2010	K 31. 12. 2011	K 31. 12. 2012
Pojišťovací makléři	689	729	761
Pojišťovací agenti	1 285	1 368	1 414
Výhradní pojišťovací agenti	27 945	32 327	34 569
Vázaní pojišťovací zprostředkovatelé	11 815	12 283	12 428
Podřízení pojišťovací zprostředkovatelé	68 178	85 862	92 674
PZ CELKEM	109 912	132 569	141 846

Zdroj: ČNB, vlastní zpracování

Díky mimořádně vysokého počtu zprostředkovatelů působících na českém finančním trhu (nejvíce jich je evidováno právě v sektoru pojišťovnictví) ze statistik vyplývá,

že v přepočtu na obyvatele je počet registrací těchto osob dokonce nejvyšší v Evropě.⁸⁶ Tato skutečnost spolu s trendem dlouhodobého vysokého tempu jejich růstu mají za následek snižování podílu zprostředkovaného pojistného připadající na jednoho zprostředkovatele. Pro ilustraci v roce 2011⁸⁷ připadal 1 pojišťovací zprostředkovatel na 80 obyvatel, při zohlednění expertních odhadů, dle nichž je skutečně aktivních 30 000 PZ, vychází 1 pojišťovací zprostředkovatel zhruba na 350 obyvatel. Jako jedny z příčin tohoto stavu se uvádí relativně vysoká stávající atraktivita činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů především v segmentu životního pojištění a poměrně snadný vstup do odvětví.

Na retailovém trhu jsou nejvýznamnějšími pojišťovacími zprostředkovateli tzv. multiproduktové finanční sítě. Měřeno hodnotou předepsaného pojistného pak dle expertních odhadů ovládá až 80% retailového zprostředkovatelského pojistného trhu šest největších z nich, kterými jsou OVB, AWD, Partners, ZPF, Fincentrum a Broker Consulting. Z hlediska zaměření zprostředkovaných produktů lze konstatovat, že pojišťovací agenti se orientují převážně na distribuci životního pojištění, pojišťovací makléři na neživotní pojištění, dominantně neretailového trhu. Všechny pojišťovny jsou ve větší či menší míře závislé na externí (zprostředkovatelské) formě prodeje.

Ke konci roku 2012 působilo na českém pojistném trhu celkem 34 tuzemských pojišťoven, 1 zajišťovna a 18 poboček zahraničních pojišťoven, v největším zastoupení poboček pojišťoven z Velké Británie (4 subjekty), z Německa a Rakouska (shodně po 3 subjektech).⁸⁸ Z celkového počtu 52 pojišťoven dominuje zaměření jejich pojišťovací činnosti na oblast neživotního pojištění (31 pojišťoven), 6 z nich se specializuje na oblast životního pojištění, 15 tuzemských pojišťoven vykonává smíšenou činnost, tedy působí v obou segmentech (neživotním i životním). V roce 2012 pokračoval trend nárůstu počtu pojišťoven a poboček z jiných členských států EU a EHP, jež na území České republiky mohou nabízet pojištění na základě svobody dočasně poskytovat služby. Ke konci roku se jednalo o 730 pojišťoven a poboček převážně se zaměřením na trh neživotního pojištění.

⁸⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona

⁸⁷ rok 2011 byl zvolen vzhledem k pozdější komparaci ve čtvrté kapitole této práce, ukazatel byl vypočítán jako podíl počtu registrovaných PZ vzhledem k populaci České republiky v roce 2011 (zdroj: Eurostat)

⁸⁸ ČNB. Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2012. [cnb.cz](http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zprava_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2012_cz.pdf) [online]. 2012. [cit. 2013-06-31]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financi_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zprava_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2012_cz.pdf.

3 Legislativa v rámci Evropské unie

Regulatorní rámec právní úpravy pojišťovacích zprostředkovatelů je na úrovni Evropské unie od roku 2002 stanoven směrnicí Evropského parlamentu a Rady **2002/92/ES** ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění (*Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation*, v textu také „směrnice IMD“). Mezi další směrnice, které stanoví evropská pravidla pro zprostředkování smluv, ale i tzv. přímý prodej pojištění, na pojišťovacím trhu patří především:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2002/65/ES** ze dne 23. září 2002 o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na dálku a o změně směrnice Rady 90/619/EHS a směrnic 97/7/ES a 98/27/ES (*Directive 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council of 23 September 2002 concerning the distance marketing of consumer financial services and amending Council Directive 90/619/EEC and Directives 97/7/EC and 98/27/EC*),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2009/138/ES** ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (*Directive 2009/138/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of Insurance and Reinsurance (Solvency II)*),
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady **2006/123/ES** ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (*Directive 2006/123/EC of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 on services in the internal market*).⁸⁹

Oblast pojišťovacích zprostředkovatelů byla před přijetím směrnice IMD komunitárním právem upravena ve **směrnici Rady 77/92/EHS** ze dne 13. prosince 1976 o opatřeních k usnadnění účinného výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb u činnosti pojišťovacích agentů a makléřů, a zejména o přechodných opatřeních ohledně

⁸⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (Sněmovní tisk 853/0). Dostupné na stránkách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=853&CT1=0>.

těchto činností^{90, 91} a dále se členské státy řídily **doporučením Komise 92/48/EHS** ze dne 18. prosince 1991 o zprostředkovatelích pojištění⁹², které pomohlo sblížit vnitrostátní právní předpisy týkající se **registrace** zprostředkovatelů pojištění a požadavků na **profesní způsobilost**.⁹³

Ve vnitrostátních úpravách členských států však i přes úpravu obsaženou v těchto dvou dřívějších komunitárních předpisech existovaly značné rozdíly vytvářející překážky pro přístup k činnosti zprostředkovatelů na vnitřním trhu a pro výkon této činnosti, jinými slovy jejich nezpůsobilost působit volně v celém Společenství bránila řádnému fungování jednotného pojistného trhu. Z tohoto důvodu Rada dne 9. prosince 2002 přijala a účinnosti nabyla směrnice IMD, která měla být v jednotlivých členských státech implementována do 15. ledna 2005. Hlavní dva cíle směrnice IMD byly jednak vytvořit jednotný trh zprostředkování pojištění a jednak zavést minimální požadavky v rámci ochrany spotřebitele v celé Evropské unii.⁹⁴ Právní úprava zprostředkování pojištění stanovená v jednotlivých částech směrnice IMD, kterou musely vnitrostátní orgány členských států následovat a dodržet při transpozici, je rozebrána v následující podkapitole.

3.1 Směrnice EP a Rady 2002/92/ES o zprostředkování pojištění

Směrnice IMD je rozdělena na úvod a čtyři tematicky samostatné kapitoly, které vymezují *oblast působnosti a definice, požadavky týkající se registrace a informační požadavky na zprostředkovatele*. V závěrečné kapitole se zrušuje směrnice 77/92/EHS a stanovuje datum pro transponování do vnitrostátních právních řádů členských států.

⁹⁰ Council Directive 77/92/EEC of 13 December 1976 on measures to facilitate the effective exercise of freedom of establishment and freedom to provide services in respect of the activities of insurance agents and brokers and, in particular, transitional measures in respect of those activities

⁹¹ Zprostředkovatelé již v té době hráli ústřední roli v distribuci pojistných a zajistných produktů ve Společenství, a tak se na přijetí této směrnice nahlíží také jako na první krok k usnadnění výkonu svobody usazování a volného pohybu služeb pojišťovacích agentů a makléřů. Směrnice IMD.

⁹² Commission Recommendation 92/48/EEC of 18 December 1991 on insurance intermediaries

⁹³ Směrnice IMD

⁹⁴ EUROPA. Consultation on the Review of the Insurance Mediation Directive (IMD). *europa.eu* [online]. 2010 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/insurance-mediation/consultation-document_en.pdf.

3.1.1 Oblast působnosti a definice

Rozsah úpravy se v úvodní části odůvodňuje: „*Pojistné produkty mohou distribuovat různé typy osob nebo institucí. Stejně zacházení s hospodářskými subjekty a ochrana spotřebitele vyžadují, aby se tato směrnice vztahovala na veškeré tyto osoby a instituce.*“⁹⁵ Vztahuje se tedy na osoby, jejichž činnost spočívá v poskytování služeb zprostředkování pojištění třetím stranám za úplat, naopak by se neměla vztahovat na osoby s jinou profesní činností (např. daňoví odborníci), kteří pouze příležitostně radí ve věcech pojistného krytí, ani na pouhé poskytování informací obecné povahy o pojistných produktech.⁹⁶ Blíže v článku 1 odst. 2 směrnice uvádí, že se nevztahuje na osobu poskytující zprostředkovatelské služby pro pojistné smlouvy, splní-li všechny tyto podmínky:

- pro pojistnou smlouvu je nutná pouze znalost poskytovaného pojistného krytí;
- nejedná se o pojistnou smlouvu na životní pojištění;
- pojistná smlouva nekryje žádnou občanskoprávní odpovědnost;
- hlavní profesní činnost dotyčné osoby je jiná než zprostředkování pojištění;
- pojištění je doplňkem k produktu nebo službě dodané jakýmkoli jiným poskytovatelem;
- výše ročního pojistného nepřekračuje 500 EUR a celková doba trvání pojistné smlouvy nepřekračuje 5 let.

Z oblasti působnosti jsou dále vyloučeny služby zprostředkování pojištění a zajištění poskytované v souvislosti s riziky a závazky nacházejícími se či uzavřenými *mimo Společenství*. A směrnici nejsou dotčeny ani právní předpisy členského státu pokud jde o činnost pojišťovacích zprostředkovatelů usazených v *třetí zemi* vykonávanou na základě zásady volného pohybu služeb. Musí však být zaručeno stejné zacházení pro všechny osoby, které vykonávají nebo mají povoleno vykonávat činnost ve zprostředkování pojištění na tomto trhu.

Vyjma definice zprostředkovatele pojištění či co se rozumí zprostředkováním pojištění, směrnice obsahuje definici ***smluvně vázaného zprostředkovatele pojištění***, kterým se rozumí „*každá osoba, který vykonává činnost ve zprostředkování pojištění pro jednu nebo*

⁹⁵ odst. 10 směrnice IMD

⁹⁶ směrnice IMD

*více pojišťoven a jejich jménem a na jejich účet u pojistných produktů navzájem si nekonkurujících, ale nevybírá pojistné ani částky určené pro zákazníky, a která jedná za neomezené odpovědnosti těchto pojišťovacích podniků ohledně jejich produktů*⁹⁷. Členským státům však nemělo být touto definicí vázaného pojišťovacího zprostředkovatele znemožněno uplatnit podobná pojetí, proto je ve směrnici dále stanoveno, že pokud má být takovýto pojišťovací zprostředkovatel oprávněn vybírat pojistné a částky určené zákazníkům, musí splňovat minimálně jednu finanční záruku stanovenou směrnicí. Jakožto důsledek této úpravy lze odvodit, že v rámci jednotlivých pojistných trhů členských států je zprostředkování pojištění provozováno pod různými označeními a v různých podobách, především s přihlédnutím ke stavu, vývoji a požadavkům těchto trhů.

3.1.2 Požadavky týkající se registrace

Registrace

Evropská legislativa stanoví povinnost registrace pojišťovacích zprostředkovatelů u příslušného orgánu ve státě původu.⁹⁸ Členské státy si mohou stanovit spolupráci pojišťoven či jiných institucí s příslušnými orgány při registraci pojišťovacích zprostředkovatelů, zejména registraci smluvně vázaných pojišťovacích zprostředkovatelů pojišťovnou či sdružením pojišťoven pod dohledem příslušného orgánu. Pokud je pojišťovací zprostředkovatel právnickou osobou, v rejstříku musí být uvedena jména fyzických osob ve vedení odpovídajících za zprostředkovatelskou činnost.

Členské státy mohou zřídit více než jeden rejstřík, pakliže stanoví registrační kritéria, a v takovém případě zároveň zajistit jediné informační místo pro snadný a rychlý přístup k informacím v rejstřících, vedených elektronicky a neustále aktualizovaných. Informační místo by rovněž mělo poskytovat identifikační informace a současně uvést zemi nebo země, v níž/ v nichž zprostředkovatel vykonává svou činnost.

Jednou důležitou podmínkou registrace a zároveň kompetencí členského státu je zajištění dodržení požadavků na profesní způsobilost pojišťovacích zprostředkovatelů. V návaznosti na aktualizování rejstříku se členský stát musí postarat o vymazání z rejstříku takového pojišťovacího zprostředkovatele, který přestal splňovat tyto požadavky, platnost

⁹⁷ čl. 2 odst. 7 směrnice IMD

⁹⁸ čl. 3 směrnice IMD

registrace by tak měla podléhat pravidelnému přezkumu příslušným orgánem. Takto registrovaným (registraci splňujícím) zprostředkovatelům se dovoluje přistupovat k činnosti ve zprostředkování pojištění a zajištění a vykonávat ji ve Společenství jak v režimu svobody usazování, tak na základě volného pohybu služeb.

Požadavky na profesní způsobilost

Splněním profesních požadavků by měla být zaručena určitá úroveň profesionality pojišťovacího zprostředkovatele ve vztahu k jeho zákazníkům. Profesní způsobilostí se dle směrnice rozumí jednak přiměřené znalosti a schopnosti, které stanoví domovský členský stát, dále dobrá pověst, v rámci níž pojišťovací zprostředkovatel minimálně nesmí mít záznam v rejstříku trestu (či v jiném vnitrostátním ekvivalentu) ve smyslu spáchání závažných trestných činů proti majetku či souvisejících s činností ve finanční oblasti, neměl se také v minulosti dostat do úpadku, ledaže byl rehabilitován.⁹⁹ Směrnice IMD stanoví povinnost pojišťovacího zprostředkovatele udržovat si pojištění odpovědnosti za škody při výkonu povolání, příp. jinou obdobnou záruku proti odpovědnosti z porušení povinné péče při výkonu jeho povolání.¹⁰⁰ Minimální hodnota stanovená směrnicí činí 1 000 000 EUR na jednu pojistnou událost a 1 500 000 EUR na všechny pojistné události dohromady za jeden rok, přičemž tyto částky podléhají pravidelnému přezkumu v pětiletých intervalech, aby odrážely změny evropského indexu spotřebitelských cen.

Členské státy pak mají dále ve své právní úpravě přijmout nezbytná opatření, která mají sloužit k ochraně zákazníků před neschopností zprostředkovatele pojištění převést pojistné pojišťovně (či vrátit pojistné pojištěnému) nebo převést částku pojistného plnění. Finanční záruka má mít, dle čl. 4 odst. 4 směrnice IMD, jednu nebo více z následujících forem - požadavek na pojišťovacího zprostředkovatele, aby trvale disponoval finančními prostředky ve výši 4% úhrnu přijatého ročního pojistného, minimálně však 15 000 eur, požadavek vedení oddělených klientských účtů, požadavek vytvoření záručního fondu anebo ustanovení právních předpisů či smluvní ustanovení, podle nichž se na peníze zaplacené zprostředkovateli zákazníkem hledí tak, jakoby byly zaplacený podnikem, a na peníze zaplacené podnikem tak, jakoby byly zaplacený zákazníkem, až tehdy, když je klient skutečně

⁹⁹ čl. 4 směrnice IMD

¹⁰⁰ za předpokladu, pokud mu takové pojištění nebo srovnatelnou záruku již neposkytuje pojišťovna nebo zajišťovna nebo jiný podnik, na jejíž účet zprostředkovatel působí nebo za niž je zprostředkovatel oprávněn jednat, nebo pokud tento podnik nepřebírá neomezenou odpovědnost za jeho jednání

obdrží. Všechny tyto požadavky na profesní způsobilost musí pojišťovací zprostředkovatel plnit trvale a rozhodnutí o zpřísnění stanovených požadavků včetně jejich doplnění je ponecháno na jednotlivých členských státech.

Oznamování o usazení a o poskytování služeb v jiných členských státech

Směrnice ustanovuje splnění notifikační povinnosti vůči svému orgánu dohledu každému pojišťovacímu zprostředkovateli, který projeví zájem vykonávat činnost na území jiného členského státu.¹⁰¹ Orgán členského státu původu pak do jednoho měsíce oznámí příslušným orgánům hostitelského členského státu tento úmysl pojišťovacího zprostředkovatele a zároveň vyrozumí samotného zprostředkovatele. Pojišťovací zprostředkovatel může zahájit svou činnost v hostitelském členském státě za jeden měsíc po tomto vyrozumění nebo okamžitě v případě, pokud si hostitelský stát nepřeje být o záměru pojišťovacího zprostředkovatele informován.

Příslušné orgány, sankce, výměna informací mezi členskými státy

Jednotlivé členské státy si určují příslušné orgány pověřené zajišťováním provádění směrnice IMD, za stejným účelem pak dochází ke spolupráci v rámci výměny informací mezi příslušnými orgány napříč členskými státy.¹⁰² Pokud na území jednoho členského státu existuje více orgánů dohledu, stát zajistí jejich úzkou spolupráci za účelem účinného plnění jejich úkolů.

Směrnice IMD stanoví požadavek přiměřených sankcí pro případy, kdy činnost vykonávající pojišťovací zprostředkovatel není registrován v členském státě či neplní vnitrostátní právní předpisy, které promítají úpravu stanovenou směrnicí apod. Veškerá opatření zahrnující sankce či omezení činnosti musí být dotyčnému zprostředkovateli pojištění sdělena a řádně odůvodněna, zároveň každé takové opatření podléhá právu na soudní přezkum v členském státě, jenž opatření přijal.

3.1.3 Informační požadavky na zprostředkovatele

Pojišťovací zprostředkovatel v každém členském státě musí při prodeji pojistných produktů minimálně splňovat takové požadavky na předmluvní informace, které jsou spolu

¹⁰¹ čl. 6 směrnice IMD

¹⁰² čl. 7 až 9 směrnice IMD

se záznamovou povinností upraveny ve třetí kapitole směrnice IMD. Opětne je ponechána možnost přijetí přísnější úpravy členskými státy, předpisy však musí být v souladu s právem Společenství.¹⁰³ Česká republika tuto směrnicí stanovenou úpravu ponechala a nezpřísnila.

Informace poskytované zprostředkovateli pojištění

Před uzavřením každé první pojistné smlouvy, příp. při její změně či obnovení, je povinností každého pojišťovacího zprostředkovatele poskytnout zákazníkovi alespoň následující informace:

- svou totožnost a adresu,
- rejstřík, v němž je zapsán a způsob ověření jeho registrace,
- skutečnost, zda drží v dané pojišťovně přímo nebo nepřímo více než 10 % hlasovacích práv anebo základního kapitálu,
- zda daná pojišťovna, příp. její mateřský podnik, drží přímo nebo nepřímo účast představující více než 10 % hlasovacích práv nebo základního kapitálu daného zprostředkovatele pojištění,
- postup umožňující podávat stížnosti na pojišťovacího zprostředkovatele, popř. postupy pro mimosoudní urovnávání sporů.

Směrnice obsahuje dále požadavky, aby pojišťovací zprostředkovatelé poskytovali svým klientům jasné vysvětlení *důvodů, které motivují jejich poradenství týkající se nákupu daných pojistných produktů* či informací, proč mu doporučují konkrétní produkt *s ohledem na jeho potřeby*.¹⁰⁴ Klienti by především měli vědět, jestli jednají se zprostředkovatelem, který vykonává činnost výhradně pro jednu nebo více pojišťoven, nebo jestli jim zprostředkovatel nestranně radí o celé škále produktů na trhu. Pokud pojišťovací zprostředkovatel radí na základě nestranné analýzy, poradenství je povinen poskytnout na základě analýzy dostatečně velkého počtu pojistných smluv nabízených na trhu, aby dostál a mohl učinit doporučení v souladu s odbornými kritérii a potřebami zákazníka.¹⁰⁵

¹⁰³ čl. 12 směrnice IMD

¹⁰⁴ EUROPA. Zprostředkování pojištění. *europa.eu* [online]. 2011 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_services/financial_services_insurance/124237_cs.htm#key.

¹⁰⁵ čl. 12 směrnice IMD

Informační podmínky

Veškeré výše zmíněné informace poskytované klientům se předávají:

- na papíře či jiném trvanlivém médiu zákazníkovi dostupném a přístupným (v případě zákaznickova požadavku, či je-li nutné okamžité krytí, je dovolena ústní podoba a papírová až po uzavření pojistné smlouvy, obdobně je tomu tak u telefonického prodeje),
- srozumitelně jasným a přesným způsobem,
- v úředním jazyce členského státu, event. stranami dohodnutém jiném jazyce.

Při zprostředkování pojištění velkých rizik a zprostředkování zajištění výše uvedené informace nemusí pojišťovací zprostředkovatel poskytovat, což také shodně upravuje zákon o PZ (§21 odst. 11 zákona o PZ) a informační povinnost dle české právní úpravy v těchto dvou případech odpadá.

3.1.4 Shrnutí směrnice IMD

Směrnice IMD je jediným právním předpisem komunitárního práva, který upravuje místo prodeje pojistných produktů s cílem zajistit práva spotřebitele.¹⁰⁶ V rámci úpravy, kterou přinesla, stanovuje nejdůležitější zásady pro výkon činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů. Vnitrostátní orgány tak musí zajistit řádnou registraci pojišťovacích zprostředkovatelů, jelikož pojišťovací zprostředkovatelé musí při svém povolání osvědčit přiměřené obecné, obchodní a profesní znalosti a schopnosti, měla by registrace podléhat zvýšeným nárokům na profesionalitu a odbornou způsobilost. Směrnice zavádí pravidla ohledně informací, které musí zprostředkovatel povinně předávat svým potenciálním klientům, v rámci urovnávání sporů směrnice vybízí členské státy k zavedení přiměřených a účinných postupů pro mimosoudní řešení sporů, zejména prostřednictvím přeshraniční sítě FIN-NET¹⁰⁷. Směrnice IMD nastolila právo každého pojišťovacího zprostředkovatele, aby

¹⁰⁶ EUR-Lex. Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepřacované znění). *eur-lex.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

¹⁰⁷ **FIN-NET (financial dispute resolution network)** je síť národních systémů pro mimosoudní vyřizování stížností v zemích Evropského hospodářského prostoru, tj. členské státy EU a Island, Lichtenštejnsko a Norsko, v oblasti řešení finančních sporů, resp. sporů mezi spotřebiteli a poskytovateli finančních služeb. Tuto síť zahájila Evropská komise v roce 2001.

na základě zápisu v příslušném registru v domovské zemi mohl působit v kterémkoliv členském státě EU, respektive Evropském hospodářském prostoru (tzv. princip jednotného evropského pasu, blíže v podkapitole 3.3).¹⁰⁸

Z jejího obsahu a především pouhými třemi články upravující výše uvedené profesní a předsmmluvní informační požadavky vyplývá, že směrnice IMD zavedla minimální požadavky na profesionální chování pojišťovacích zprostředkovatelů, čímž zajistila dosti základní úroveň ochrany spotřebitele.¹⁰⁹ Navíc byla její ustanovení psána velmi obecně, což zapříčinilo širokou interpretaci ze strany členských států. Jakožto právní akt minimální harmonizace umožnila posílení svých minimálních standardů ze strany členských států, což v konečném důsledku znamená, že ve všech 27 členských státech byla transponována podstatně odlišnými způsoby.¹¹⁰

3.2 Směrnice IMD2

Po provedení kontroly implementace Evropská komise odhalila značné rozdíly v přístupech členských států ke směrnici IMD následně vyústující v, již výše v textu naznačenou, právní nejednotnost v národních předpisech upravujících zprostředkování pojištění. Jednou z konsekvencí těchto odhalených významných mezer a nesrovnalostí je možno považovat to, že spotřebitelé tak špatně nahlíží na riziko a funkci pojistných produktů, to vše navíc umocněné kolapsem důvěry spotřebitelů v důsledku finanční krize.¹¹¹ Do toho současné i nedávné finanční otřesy zdůraznily význam účinné ochrany spotřebitele ve všech

Cílem je jejich vzájemná spolupráce za účelem poskytnutí spotřebitelům snadný přístup k postupům při mimosoudním vyřizování stížností v přeshraničních případech. V současné době má tato síť 56 členů z 24 zemí EHP, členem za Českou republiku je Finanční arbitr ČR.

Více na stránkách: http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/index_en.htm.

¹⁰⁸ AČPM. Potíže s realizací směrnice o zprostředkování pojištění. [acpm.cz](http://www.acpm.cz) [online]. 2005 [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.acpm.cz/index.php?action=section&id=8820&catalogue_8820_8809_offset=18.

¹⁰⁹ DOMARADZKA, Alina. The Revision of the Insurance Mediation Rules at EU Level and its Impact on Consumer Protection. In: *European Institute of Public Administration* [online]. 2012. [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20121213145141_ADO_Eipascope2012_2.pdf.

¹¹⁰ EUR-Lex. Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepracované znění). eur-lex.europa.eu [online]. 2012 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

¹¹¹ BETTER REGULATION. Review of the Insurance Mediation Directive (IMD2). [betterregulation.com](http://www.betterregulation.com) [online]. 2013 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://www.betterregulation.com/ie/hot-topic/imd2>.

finančních odvětvích.¹¹² Nedostatky v rámci režimu směrnice IMD lze shrnout do čtyř bodů, těmito body jsou: vzniklá regulační spleť vzhledem k charakteru minimální harmonizace, nedostatečné informační požadavky k zajištění transparentnosti pro spotřebitele, nedostatek jasných a účinných pravidel pro výkon činnosti a pravidel ošetřujících střet zájmu, oboje zabraňující misselingu produktů, absence rovných podmínek mezi pojišťovacími zprostředkovateli a jinými distributory pojistných produktů.¹¹³

Počátkem července roku 2012 Evropská komise zveřejnila návrh *revize směrnice o zprostředkování pojištění (IMD2)*¹¹⁴. Revidovaná směrnice IMD2 má tyto problémy řešit mimo jiné prostřednictvím rozšíření oblasti působnosti, a tím vytvoření rovných podmínek mezi různými distribučními kanály. Spotřebitelé tak budou využívat stejné úrovně ochrany a odborné péče bez ohledu na distribuční kanál, jehož prostřednictvím se rozhodnou zakoupit pojistné produkty. Směrnice IMD2 by také měla být výchozím bodem pro identifikaci, řízení a zmírňování střetu zájmů klasických pojistných produktů a měla by představovat posílený režim pro produkty investičního pojištění. Zvýšená transparentnost prodeje pomůže vyhnout se střetu zájmu a zároveň dopomůže znovu získání důvěry spotřebitelů v pojistné trhy.

Mezi další hlavní navrhované změny patří zejména (nejedná se o úplný výčet zamýšlených změn)¹¹⁵:

- zvýšení **informovanosti** zákazníka o osobě zprostředkovatele a sjednáváním pojistným produktu

Návrh směrnice IMD2 hovoří o obecném principu pro zprostředkovatele i pojišťovnu jednat čestně, spravedlivě a profesionálně v souladu s nejlepšími zájmy zákazníků. Informace poskytnuté zákazníkovi musí být korektní, jasné a neklamavé.

¹¹² EUR-Lex. Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepřacované znění). *eur-lex.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

¹¹³ DOMARADZKA, Alina. The Revision of the Insurance Mediation Rules at EU Level and its Impact on Consumer Protection. In: *European Institute of Public Administration* [online]. 2012. [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20121213145141_ADO_Eipascope2012_2.pdf.

¹¹⁴ Potřeba revidovat IMD byla identifikována v roce 2007, a to ve zprávě *Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive's Key Provisions* od CEIOPS (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors, dnes EIOPA).

¹¹⁵ BALVÍNOVÁ, Helena. Evropská komise navrhuje nová pravidla pro zprostředkování pojištění. In: *epravo.cz* [online]. 4. 9. 2012. [cit. 2013-06-25]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-komisenavrhujenova-pravidla-pro-zprostredkovani-pojisteni-85196.html>.

- zdůraznění požadavků na **odbornost** zprostředkovatele

Rozdíl oproti ustanovení ve směrnici IMD o požadavku přiměřených znalostí a schopností osoby pojišťovacího zprostředkovatele je ten, že Komise je oprávněna přijmout akt v přenesené pravomoci k upřesnění pojmu přiměřené znalosti a schopnosti a dále k upřesnění kritérií pro stanovení odborné kvalifikace, zkušeností a dovedností. Navíc návrh předpokládá průběžný odborný rozvoj znalostí a schopností zprostředkovatele.

- zvýšení úrovně harmonizace **správních sankcí a opatření** v případě porušení základních ustanovení stávající směrnice
- zefektivnění ustanovení týkajících se **přeshraničního poskytování služeb** v rámci Evropské unie, přičemž pro zprostředkovatele tak bude snadnější provozovat přeshraniční činnost
- poskytování **nezávislého poradenství**¹¹⁶
- otázka **odměňování** včetně reformulace definice „odměny“ tak, aby zahrnovala nejen platby (poplatky, provizi, atd.), ale rovněž ekonomické výhody jakéhokoli druhu

Směrnice IMD2 je stejně jako směrnice IMD v režimu tzv. minimální harmonizace¹¹⁷ a jejím cílem je tedy účinné zlepšení právní úpravy retailového pojistného trhu, zaměřuje se na zajištění rovných podmínek mezi všemi účastníky prodeje pojistných produktů a na posílení ochrany pojistníků. Zastřešujícími cíli stávajícího přezkumu jsou nenarušená

¹¹⁶ IMD 2 rovněž stanoví, za jakých podmínek je poradenství poskytováno nezávisle. Je tomu tak za následujících podmínek: pojišťovací zprostředkovatel nebo pojišťovna posoudí dostatečně velký počet pojistných produktů, které jsou dostupné na trhu. Pojistné produkty by neměly být omezeny na pojistné produkty vydané nebo poskytované subjekty s úzkým propojením na investičního zprostředkovatele nebo pojišťovnu. Další podmínkou je, že pojišťovací zprostředkovatel nebo pojišťovna nepřijme ani nezíská poplatky, provize ani jiné peněžní výhody placené či poskytnuté třetí stranou nebo osobou jednající jménem třetí strany v souvislosti s poskytováním této služby zákazníkům.

¹¹⁷ Režim minimální harmonizace - legislativa EU, která stanovuje minimální požadavky, které mají členské státy splnit při provádění právních předpisů do vnitrostátního práva; státům je ponechána možnost stanovit přísnější pravidla v závislosti na specifikách a tradicích jednotlivých trhů, než jaká stanoví směrnice.

hospodářská soutěž, ochrana spotřebitele a integrace trhu, kterých má být dosaženo skrze přijatá zlepšení právní regulace.¹¹⁸

3.3 Jednotný evropský pojišťný trh a princip jednotného pasu

Jednotný pojišťný trh EU, ač je světovým unikátem (takový způsob uznávání licencí nefunguje ani ve Spojených státech amerických, kde pojišťovny musí žádat o povolení v každém státě, kde chtějí své produkty prodávat) a takto objemný trh díky rozmanité konkurenci dává dobré vyhlídky i zájemcům o pojištění, by jen těžko fungoval bez přítomnosti distribučních kanálů.¹¹⁹ Mezi nejvýznamnější distribuční kanály stále patří síť pojišťovacích zprostředkovatelů, a to jak pro oblast životního pojištění, tak také pro segment neživotního pojištění¹²⁰.

První myšlenky týkající se potřeby sjednocování pojišťného trhu začali v rámci Evropského společenství, resp. Evropského hospodářského společenství vznikat již v 70. letech minulého století.¹²¹ S postupným přizpůsobováním národních právních systému komunitárnímu právu (právu ES) se stále častěji v oblasti finančních služeb zmiňoval jako rozhodující princip tzv. jednotného pasu (rozepsáno dále v textu).

Systém jednotné evropské licence napomáhá výkonu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele na území EHP.¹²² Podstata jednotného evropského pasu, anglicky *single passport*, spočívá v tom, že v jednom členském státě udělené povolení je zároveň platné po všechny ostatní členské státy. Pokud chce registrovaný (licencovaný) subjekt rozšířit své aktivity na území jiného členského státu EU, nemusí znovu žádat o povolení u příslušného úřadu dané země, kde chce nově působit, ale postačí splnění oznamovací

¹¹⁸ EUR-Lex. Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepracované znění). *eur-lex.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

¹¹⁹ DRYBČÁK, J. *Mezistátní poskytování pojištění v Evropské unii*. Brno, 2013. 101 s. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. s. 77.

¹²⁰ Statistika ohledně distribučních kanálů v pojišťovníctví v Evropě podrobněji viz. *Insurance Distribution Channels in Europe*. Ke stažení na stránkách: <http://www.insuranceeurope.eu/publications/841/70/CEA-Statistics-N-39-Insurance-Distribution-Channels-in-Europe/?cntnt01hideAllFilters=1>.

¹²¹ BÖHM, A., MUŽÁKOVÁ, K.: *Pojišťovníctví a regulace finančních trhů*. 1. vyd. Praha, Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-035-5. str. 31.

¹²² HRUBOŠOVÁ, M. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb, Co by měl každý „pojišťovák“ vědět*. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-775-1. s. 17.

povinnosti vůči doзору nad pojistným trhem ve svém státě původu, v České republice tedy České národní bance.

V závislosti na míře integrace do ekonomiky hostitelské členské země tak vznikla možnost provozovat činnost v rámci jednotného trhu Evropského společenství na základě:

- ***práva zakládat pobočky*** – nabízení svých služeb s využitím poboček založených v členských státech (tzv. právo usazení) a
- ***svobody poskytovat služby*** – přímé poskytování služeb aniž by byly v členských státech zakládány pobočky.¹²³

Realizace tohoto principu byla podmíněna odstraňováním překážek, které do té doby, z hlediska právního prostředí v jednotlivých zemích, znevýhodňovaly zahraniční osoby na tuzemském trhu. Komunitární právo postupně tyto tendence eliminovalo a naopak uvolňovalo trh pojišťovacích služeb prostřednictvím přijímaných směrnic¹²⁴.

Mezi hlavní zásady vnitřního pojistného trhu, které tyto směrnice zavedly, patří:

- pojistitelé z jakéhokoliv členského státu musí mít svobodu vyvíjet činnost v kterémkoli jiném členském státě a nabízet v plném rozsahu své pojistné produkty v celém Společenství (aniž by k tomu museli využívat poboček);
- zahájení a provozování činnosti pojišťovacím podnikem podléhá udělení jediného povolení (licence) jemu umožňující provozovat činnost v pojišťovnictví v rámci celého Společenství;
- pojistitel ze strany národních orgánů jednotlivých členských zemí podléhá v zásadě stejným pravidlům doзору;
- v zásadě stejná pravidla pro pojistitele ze strany národních orgánů jednotlivých členských zemí;
- zájemce o pojištění musí mít právo si ho zakoupit kdekoliv ve Společenství;

¹²³ BÖHM, A., MUŽÁKOVÁ, K.: *Pojišťovnictví a regulace finančních trhů*. 1. vyd. Praha, Professional Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-035-5. str. 31.

¹²⁴ V oblasti soukromého pojištění tato omezení postupně odstraňovaly tři generace směrnic k přímému životnímu pojištění a tři generací směrnic k neživotnímu pojištění včetně na ně navazujících směrnic včetně směrnic o pojišťovacích zprostředkovatelích, která zavedla princip jednotného evropského pasu i v této oblasti podnikání.

- musí existovat dostatečná kontrola produktů a způsobů jejich nabídky (aby veřejnost nebyla uváděna v omyl);
- zprostředkovatelé pojištění musí mít právo vyvíjet svoji činnost v zásadě za stejných podmínek v rámci celého Společenství¹²⁵;
- musí být k dispozici dostatečné a srovnatelné informace o situaci na trhu apod.¹²⁶

3.3.1 Svoboda poskytovat služby

Princip volného pohybu služeb je zakotven již v Římské smlouvě z roku 1957. Zúčastněným stranám poskytuje práva, kterými se musí národní orgány řídit, a zároveň vyžaduje, aby se tyto orgány zdržovaly použití jakýchkoli jiných předpisů, ať už legislativních nebo administrativních, jež by s těmito právy byly v rozporu.

Tento princip se použije ve všech případech, kdy osoba poskytující služby nabízí tyto služby v jiném členském státě, než ve kterém je usazena, ať je příjemce služby usazen kdekoli.

3.3.2 Právo zakládat pobočky

Zprostředkovatel pojištění může založit pobočku, splňuje-li kumulativně následující tři požadavky:

- musí být řízena a kontrolována pojišťovnou, kterou zastupuje;
- musí mít oprávnění zastupovat pojišťovnu;
- musí mít trvalé pověření.

Zprostředkovatel je řízen a kontrolován pojišťovnou tehdy, když disponuje výhradním pověřením pojišťovny k vykonávání činnosti. V případě, kdy PZ vykonává činnost pro více pojišťoven současně, je na něho nahlíženo jako na „pobočku“ pouze u té pojišťovny, od níž má toto výhradní pověření, ve vztahu k ostatním pojišťovnám spadá pod svobodu poskytovat služby.

¹²⁵ Za základní předpoklad funkčního jednotného evropského trhu v oblasti činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů lze považovat harmonizaci přizpůsobení, resp. vzájemné uznávání předpokladů pro tuto činnost.

¹²⁶ V praktické rovině jsou tyto požadavky naplňovány prostřednictvím práva zakládat pobočky anebo práva svobodného poskytování služeb.

Způsobilost nezávislé osoby, např. PZ, usazené v hostitelském členském státě zavazovat pojišťovnu, musí být založena na dlouhodobém a trvalém oprávnění. Jestliže pojišťovna prostřednictvím pojišťovacího zprostředkovatele usazeného v určitém členském státě hodlá provozovat pojišťovací činnost v tomto státě pouze dočasně a příležitostně, řídí se tato činnost pravidly pro svobodu poskytovat služby.

Co se týče *postavení hostitelského státu*, na základě směrnic vydaných orgány EU o pojišťovnictví nemá hostitelský stát v podstatě možnost kontrolovat, zda pojišťovna, hodlající na jeho území provozovat pojišťovací činnost, splňuje veškeré náležitosti stanovené legislativou. Hostitelský stát není oprávněn vydání jednotného pasu zpochybňovat¹²⁷, odpovědnost za vydání povolení nese domovský členský stát.

¹²⁷ Jestliže má hostitelský členský stát pochybnosti o dodržování podmínek, za nichž bylo pojišťovně v jejím domovském státě povolení vydáno, má možnost požádat Komisi, aby na tento stát podala žalobu pro nedodržování podmínek stanovených Smlouvou.

4 Komparace podmínek pojišťovacích zprostředkovatelů pro výkon činnosti ve vybraných státech Evropské unie

Po probádání problematiky a základních informací o právní úpravě pojišťovacích zprostředkovatelů v členských státech Evropské unie s přihlédnutím k jejich dostupnosti a jazykovým možnostem jsem pro zmapování a následnou komparaci zvolila následující dvě země, a to Belgie a Švédsko, z níže uvedených důvodů. Belgická regulace dané problematiky mne zaujala především tím, že právě úprava pojišťovacích zprostředkovatelů tohoto státu byla částečně inspirací pro úpravu obsaženou ve směrnici IMD, navíc Brusel je hlavním sídlem Evropské unie. Jako druhý stát pro komparaci jsem vybrala Švédsko, které v této oblasti z dostupných informací na internetu není až tolik probádané a pojistné trhy severských států obecně vykazují určité odlišnosti, kterým jsem se chtěla přiblížit zkoumáním právní úpravy pojišťovacích zprostředkovatelů právě v této zvolené zemi.

4.1 Belgie

Pojišťovnictví v Belgii je vyspělé a koncentrované, v porovnání s bankovním sektorem však relativně malé. Od roku 2004 dosáhly belgické autority významného pokroku v doplnění rámce regulace pojišťovnictví a výkonu dohledu. Jelikož je Belgie členem EU, její regulační režim je do značné míry formován směrnicemi EU, nejinak je tomu v případě zprostředkování pojištění.

Mezi významné kanály z hlediska podílu na distribuci pojištění na belgickém pojistném trhu patří pojišťovací makléři (34,5%) a bankopojištění (30,5%)^{128, 129}.

¹²⁸ Údaje za rok 2010. Pro porovnání - podíl výhradních pojišťovacích agentů na distribuci pojištění v roce 2010 byl 6,8%.

¹²⁹ Monetary and Capital Markets Department. Belgium: Detailed Assessment of Observance of Insurance Core Principles. In: *International Monetary Fund* [online]. IMF Country Report No. 13/134. c2013. [cit. 2013-00-00]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2013/cr13134.pdf>.

V následující tabulce 4.1 je uveden počet registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii ke konci roku 2011, také v členění na jednotlivé kategorie.¹³⁰

Tabulka 4. 1 Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii

	K 31. 12. 2011
Pojišťovací makléři	8 290
Pojišťovací agenti	3 586
Vázaní pojišťovací agenti	5 408
Registrovaní PZ	17 297

Zdroj: *International Monetary Fund, vlastní zpracování*

Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice ke konci roku 2011 dle statistiky vykázané z registru činil 132 569 PZ, což je více než sedmkrát více v porovnání s Belgií, rozdíl však není až tak výrazný, vezme-li se v potaz expertní odhad skutečně aktivních pojišťovacích zprostředkovatelů působících na českém trhu. Populace Belgie v roce 2011 činila 11 007 020 obyvatel, což s uvedeným počtem registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů, kterých ke konci roku 2011 bylo 17 297, vychází 1 pojišťovací zprostředkovatel na 630 obyvatel. Dle této ilustrace tak má oproti České republice jeden pojišťovací zprostředkovatel v Belgii v průměru dvakrát více potenciálních klientů, kterým může nabídnout své služby. V roce 2011 bylo v Belgii zaregistrováno 1 981 nových pojišťovacích zprostředkovatelů, což bylo o 291 více než v roce 2010, ke zrušení zápisu v registru ve většině případů docházelo z důvodu ukončení spolupráce u kolektivně registrovaných PZ nebo na základě dobrovolného zrušení.

Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii ve srovnání s rokem 2005, kdy bylo registrováno 26 307 pojišťovacích zprostředkovatelů, značně poklesl, nutno připomenout, že právě v tomto roce byla většinou členských stát realizována stávající regulace pojišťovacích zprostředkovatelů komunitárním právem EU. Výhledově se v Belgii očekává další konsolidace zprostředkovatelů, jelikož FSMA (orgán dohledu) plánuje posílit regulaci a dohled na pojistném trhu.

¹³⁰ K registrovaným pojišťovacím zprostředkovatelům patřil dále 1 zajišťovací agent a 12 zajišťovacích makléřů (v tabulce nejsou uvedeni).

4.1.1 Právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii

Belgie patřila k členským státům Evropské unie, které směrnici IMD transponovali do národního práva po stanovené lhůtě k tomu určené a k harmonizaci s komunitárním právem v oblasti zprostředkování pojištění došlo až 15. března 2006¹³¹ v rámci dvou níže uvedených právních předpisů.

Regulaci pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii upravuje především

- *Loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances* (Zákon ze dne 27. března 1995 o zprostředkování pojištění a zajištění a o distribuci pojištění, dále také „zákon 1995“) a
- *Arrêté royal du 25 mars 1996 portant exécution de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances* (Královský dekret ze dne 25. března 1996, kterým se provádí zákon ze dne 27. března 1995 o zprostředkování pojištění a zajištění a o distribuci pojištění, dále také „královský dekret“).¹³²

Zákon 1995 tedy v roce 2006 prošel výraznou změnou, včetně úpravy původního názvu¹³³ na současnou podobu, přesto však transpozice směrnice IMD do belgického práva nepředstavovala žádné zásadní problémy. Jako jeden z důvodů lze uvést skutečnost, že směrnice IMD byla připravována během předsednictví Belgie a byla tedy z velké části inspirovaná stávající belgickou legislativou.¹³⁴

¹³¹ zákonem *Loi du 22 février 2006 modifiant la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre et la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances* (Law amending the Law of 25 June 1992 on the land insurance agreement and the Law of 27 March 1995 concerning insurance mediation and distribution of insurance)

¹³² FSMA. Assurances. [fsma.be](http://www.fsma.be/fr/Supervision/finbem/vt/vz/wetteksten/wetgeving.aspx) [online]. 2013. [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://www.fsma.be/fr/Supervision/finbem/vt/vz/wetteksten/wetgeving.aspx>. Na těchto stránkách lze nalézt i další právní předpisy, které se dotýkají úpravy pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii.

¹³³ Původní název zákona 1995 byl *Loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances* (Zákon ze dne 27. března 1995 o zprostředkování pojištění a o distribuci pojištění).

¹³⁴ Jako druhý důvod lze uvést, že již před transpozicí směrnice IMD byli zprostředkovatelé pojištění předmětem zákonné úpravy (úprava zahrnovala direct writers, pojišťovací makléře, pojišťovací agenty a vázané pojišťovací agenty). I když byl původní záměr zákona 1995 zachytit pouze pojišťovací zprostředkovatele, zákonodárci se (na žádost Belgické asociace pojišťoven) nakonec rozhodli rozšířit podmínky napříč trhem, aby se zabránilo případným mezerám. PwC. Study on the impact of the revision of the Insurance Mediation Directive. Final

Za účelem ochrany práv pojistníků, pojištěných a třetích osob podílejících se na plnění z pojistných nebo zajistných smluv zákon 1995 upravuje podmínky pro přístup k činnosti zprostředkování pojištění a zajištění a pro výkon této činnosti, distribuci pojištění a pravidla pro poskytování informací veřejnosti, stejně tak jako dohled nad dodržováním těchto podmínek a pravidel.¹³⁵

Zákon 1995 se vztahuje na pojišťovací (a zajišťovací) zprostředkovatele, jejichž domovským členským státem je Belgie nebo kteří chtějí vykonávat svou činnost v Belgii.¹³⁶ Pokud však taková osoba současně splňuje podmínky stanovené v kapitole 1b §2 odst. 2 zákona 1995, je z působnosti zákona vyloučena¹³⁷. Pojišťovací zprostředkovatel je definován jako jakákoliv právnická nebo fyzická osoba, která je samostatně výdělečně činná ve smyslu předpisů v sociální oblasti a vykonává činnost zprostředkování pojištění¹³⁸, i když jen příležitostně, nebo má přístup k této činnosti.¹³⁹

4.1.2 Kategorizace a registrace

V belgické právní úpravě lze rozlišit tři kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů. **Pojišťovací makléř (*courtier d'assurances*)** je pojišťovací nebo zajišťovací zprostředkovatel, který spojuje spotřebitele a pojišťovny, nebo pojišťovny a zajišťovny, aniž by byl vázáný

Report. In: *ec.europa.eu* [online]. c2011. [cit. 2013-06-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/imd_final_en.pdf.

¹³⁵ kap. 1b čl. 1 zákona 1995

¹³⁶ kap. 1b čl. 2 § 1 zákona 1995

¹³⁷ tato výjimka odpovídá ustanovení směrnice IMD (čl. 1 odst. 2). Jedná se o obdobnou výjimku stanovenou také v § 2 písm. c) zákona o PZ.

¹³⁸ *Zprostředkování pojištění* je zákonem 1995 definováno velmi široce, a to jako jakákoli činnost spočívající v předkládání nebo nabízení pojistných smluv nebo provádění jiné přípravné práce pro uzavření pojistných smluv nebo uzavření, nebo napomáhání při správě a plnění (kap. 1, čl. 1 zákona 1995). Činnost prováděná pojišťovnou nebo zaměstnancem pojišťovny, který jedná v rámci odpovědnosti pojišťovny, se tímto zákonem nepovažuje za činnost zprostředkování pojištění, nýbrž za *distribuci pojištění*.

Druhou výjimkou z definice je, a za zprostředkování pojištění jako činnosti není považována, činnosti související s poskytováním informací na příležitostné bázi v souvislosti s jinou profesní činností za předpokladu, že tyto činnosti nemají pomáhat zákazníkům s uzavíráním nebo plněním smlouvy o pojištění, nebo profesionální správa pojistných událostí pro pojišťovnu nebo odhad a likvidace pojistných událostí.

¹³⁹ kap. 1 čl. 1 odst. 3 zákona 1995

na pojišťovny (zajišťovny).¹⁴⁰ **Pojišťovací agent (agent d'assurances)** zprostředkovává pojištění (zajištění) jménem a na účet jedné nebo více pojišťoven (zajišťoven) na základě jedné nebo více smluv nebo mandátů. **Vázaný pojišťovací agent (sous-agent d'assurances)** je pojišťovací (zajišťovací) zprostředkovatel, jiný než pojišťovací makléř a pojišťovací agent, jednající v rámci odpovědnosti pojišťovacího makléře nebo pojišťovacího agenta.

Čl. 5 zákona 1995 stanoví, že žádný pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským členským státem je Belgie, nemůže vykonávat činnost zprostředkování pojištění, aniž by předtím nebyl zapsán v registru zprostředkovatelů pojištění a zajištění (*Le registre des intermédiaires d'assurances et de réassurance*, dále také „registr“). Registr umožňuje správu registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů a obsahuje všechny údaje poskytnuté zprostředkovatelem v žádosti a jejich změny. Člení se dle jednotlivých kategorií a platí, že pojišťovací zprostředkovatel může být zapsán pouze v jedné kategorii.

Orgán odpovědný za správu registru je *l'Autorité des services et marchés financiers* (dále také „FSMA“). FSMA dohlíží na dodržování pravidel obsažených v zákoně 1995, její současná kontrolní úloha ve vztahu k pojišťovacím zprostředkovatelům spočívá zejména ve zpracování žádostí o registraci a provoz registru a dohlíží na dodržování registračních podmínek. Seznamy registrovaných pojišťovacích zprostředkovatelů jsou zveřejněny na stránkách FSMA¹⁴¹. FSMA je zodpovědná za pravidelnou aktualizaci těchto stránek na základě údajů, které má k dispozici. Na webových stránkách se zveřejní o každém registrovaném pojišťovacím zprostředkovateli údaje nezbytné k jeho identifikaci, datum zápisu do registru, v jaké kategorii je zaregistrován, příp. datum zrušení zápisu v registru a jakékoliv další informace, jež FSMA považuje za nezbytné pro informování veřejnosti.

Každá žádost o zápis do registru musí být zaslána FSMA v podobě a za podmínek stanovených královským dekretem. V žádosti musí PZ uvést, ve které kategorii chce být zaregistrován, a musí předložit nezbytné doklady prokazující, že splňuje všechny podmínky. FSMA ve lhůtě do 60 ti dnů od obdržení žádosti a požadovaných dokumentů rozhodne, zdali žadatele zaregistruje nebo nezaregistruje v kategorii jím požadované, toto rozhodnutí žadateli oznámí doporučeným dopisem a v případě, kdy žádost zamítne, uvede důvody tohoto

¹⁴⁰ To, že není vázaný na pojišťovnu, musí pojišťovacího zprostředkovatel, který chce být do registru zapsán jako pojišťovací makléř, doložit čestným prohlášením, že činnost vykonává bez smlouvy o výhradním zastoupení pojišťovny, a toto prohlášení připojit k žádosti o zápis do registru.

¹⁴¹ Seznamy jsou dostupné z: <http://www.fsma.be/fr/Supervision/finbem/vt/vz/Article/lijsten/vtvz.aspx>.

zamítnutí. Žádost lze podat online skrze webové stránky FSMA nebo poštou, jednotlivě nebo hromadně skrze pojišťovnu nebo pojišťovacího zprostředkovatele, který vystupuje jako ústřední orgán (výhodný postup pro vázané pojišťovací agenty). Ten na vlastní zodpovědnost zkontroluje úplnost žádosti a zašle ji FSMA, která mu posléze sdělí rozhodnutí o zápisu.

4.1.3 Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii

Při podání žádosti o zápis do registru, a taktéž po celou dobu výkonu činnosti, musí žadatel (pojišťovací zprostředkovatel) dle zákona 1995

- splňovat podmínku *dosažení potřebných odborných znalostí*¹⁴²
- splňovat podmínku *důvěryhodnosti a bezúhonnosti*
- splňovat podmínku *pojištění profesní odpovědnosti*

Toto pojištění musí, v rámci činnosti zprostředkování pojištění, krýt profesní odpovědnost zprostředkovatele pojištění, jeho zaměstnanců a jde-li o právnickou osobu, pak jeho orgánů. Od této povinnosti jsou osvobozeni zprostředkovatelé, kteří jednají jménem, na účet a v rámci odpovědnosti pojišťovny nebo jiného pojišťovacího zprostředkovatele. Pojistná smlouva obsahuje ustanovení, které po pojišťovně (pojistníkovi) požaduje oznámit FSMA ukončení této pojistné smlouvy. Krytí nemůže být nižší než 1 000 000 eur na každou pojistnou událost a 3 000 000 eur za rok. Výše limitů pojistného plnění je stanovena, nikoliv zákonem 1995, ale královským dekretem (čl. 19).

- *spolupracovat pouze se společnostmi mající licenci*

PZ vzhledem k jeho činnosti zprostředkování pojištění v Belgii musí spolupracovat pouze se společnostmi, které jsou oprávněny vykonávat tuto činnost v Belgii, nebo společnostmi, které jsou oprávněny nabízet své pojišťovací služby v Belgii.

- splňovat podmínku *přistoupení k mimosoudnímu systému pro vyřizování stížností*

Článek 10 odst. 6b) zákona 1995 stanoví, že PZ musí přistoupit k mimosoudnímu systému pro vyřizování stížností, a to buď sám, nebo skrze členství v profesní asociaci, která

¹⁴² stanovených v čl. 11 zákona 1995

k takovému systému přistoupila. PZ se podílí na jeho financování a musí reagovat na jakoukoliv žádost o informaci zaslanou prostřednictvím tohoto systému v souvislosti se stížnostmi. V Belgii byl vytvořen institut veřejného ochránce práv v oblasti služeb v pojišťovnictví („*Service Ombudsman Assurances*“), spotřebitel si tak v případě sporů s pojišťovnami či pojišťovacími zprostředkovateli může podat stížnost právě tomuto ombudsmanovi.

- dodržovat *informační povinnosti* (stanovené čl. 12 písm. a), b), c) zákona 1995)

Úprava informační a záznamové povinnosti stanovená zákonem 1995 je obdobná úpravě ve směrnici IMD. V souvislosti s předchozí podmínkou je pojišťovací zprostředkovatel povinen klienta obeznámit se zmíněným institutem ombudsmana, jakožto alternativní možností pro vyřizování sporů.

- platit *roční registrační poplatek*

Všechny fyzické nebo právnické osoby, které předkládají žádost o registraci, musí zaplatit příspěvek FSMA, jež slouží k pokrytí nákladů na její provoz, ve výši 500 eur pro posouzení této žádosti¹⁴³. Jakmile je PZ zaregistrován, musí platit roční registrační poplatek¹⁴⁴.

- dodržovat *zákon ze dne 11. ledna 1993* o předcházení zneužití finančního systému k praní peněz a financování terorismu, a prováděcí předpisy uvedeného zákona

Tato podmínka platí v případě, kdy dotyčný pojišťovací zprostředkovatel musí mít znalost tohoto zákona (obecně se týká především pojišťovacích zprostředkovatelů aktivních v odvětví životního pojištění, neplatí pro vázaného pojišťovacího agenta, kterého by měl vyškolit zastupovaný).

¹⁴³ v souladu s čl. 28 § 2 Arrêté royal du 17 mai 2012 relatif à la couverture des frais de fonctionnement de la FSMA (Královská vyhláška ze dne 17. května 2012 o pokrytí nákladů na provoz FSMA)

¹⁴⁴ Způsob výpočtu ročního registračního poplatku je stanoven v článku 15 Královské vyhlášky ze dne 17. května 2012. Vyhláška je dostupná na webových stránkách FSMA: http://www.fsma.be/~media/Files/fsmafiles/wetgeving/kb_ar/rd_17-05-2012.ashx#open.

Pojišťovací zprostředkovatel, který se chce zaregistrovat jako **právnícká osoba**, musí splňovat určité dodatečné požadavky, a to:

- osoby, které jsou pověřeny efektivním řízením,¹⁴⁵ musí mít nezbytné odborné a profesionální znalosti a zkušenosti potřebné k plnění této funkce
- FSMA byla informována o totožnosti osob, které přímo nebo nepřímo vykonávají kontrolu nad zprostředkovatelem a vykazují potřebné vlastnosti s ohledem na potřebu zajištění řádného a obezřetného řízení

Výše zmíněné podmínky musí splňovat pojišťovací zprostředkovatel sám, který je fyzickou osobou a nemá zaměstnance. V případě pojišťovacího zprostředkovatele, který je fyzickou osobou a má zaměstnance, nebo který je právníckou osobou, musí podmínky (odborných znalostí, důvěryhodnosti a bezúhonnosti) splňovat osoba odpovědná za distribuci. U pojišťovacího zprostředkovatele se osobou odpovědnou za distribuci rozumí každá osoba patřící do jeho vedení nebo zaměstnanec v jeho službách, který de facto přebírá odpovědnost za činnost zprostředkování pojištění nebo vykonává kontrolu. V tomto kontextu je třeba zmínit, že se v zákoně 1995 objevuje také definice osoby „ve styku s veřejností“. Rozumí se jí osoba, která se přímo zabývá zprostředkováním pojištění, zejména každá osoba, která se za tímto účelem a jakýmkoliv způsobem, dostává k veřejnosti. Obecně platí, že osoba zodpovědná za distribuci musí splňovat všechny požadavky profesionálních znalostí (odborné a praktické, s výjimkou znalostí z oblasti vedení podniku, pokud je součástí efektivního řízení společnosti, který ho jmenoval). Osoby ve styku s veřejností musí, stejně jako vázaní pojišťovací zprostředkovatelé, prokázat, že mají základní znalosti produktů, pro které vykonávají zprostředkovatelskou činnost.

K jedné z povinností pojišťovacího zprostředkovatele patří to, že každé 3 roky musí FSMA poskytnout doklady prokazující, že stále splňuje všechny podmínky registrace.¹⁴⁶ Mimoto může FSMA kdykoliv po zprostředkovateli vyžadovat doložení dokumentů (osvědčení o bezúhonnosti, potvrzení o pojištění profesní odpovědnosti) nebo rovněž provádět

¹⁴⁵ Osobou pověřenou efektivním řízením se rozumí každá osoba, která se pod libovolným názvem a v jakémkoli postavení (administrátor, manažer, atp.) podílí na správě a řízení společnosti, nebo kdo má skutečný vliv na vedení a politiku společnosti pod dohledem správní rady.

¹⁴⁶ čl. 5b) královského dekretu

kontroly na místě za účelem ověření dodržování registračních podmínek a informačních požadavků pojišťovacím zprostředkovatelem.¹⁴⁷

K podmínce *dosažení potřebných odborných znalostí*

Požadavky na odbornou způsobilost se různí dle kategorií. Pro pojišťovacího makléře a pojišťovacího agenta pak platí, že musí kromě prokázání dosažení odborných znalostí získat také odbornou praxi v pojišťovníctví.

Odborné znalosti je nutné prokázat z těchto předpisů

- a. zákon o pojistné smlouvě,
- b. právní předpisy týkající se dohledu nad pojišťovnami, pokud jde o uzavírání pojistných smluv, včetně důležitých ustanovení evropských právních předpisů,
- c. právní předpisy týkající se ochrany spotřebitelů a předpisy o obchodních praktikách,
- d. regulační, technické a finanční aspekty různých druhů pojištění,

Z oblasti řízení podniku pak

- e. základy účetnictví
- f. základy daní a práva sociálního zabezpečení v souvislosti s podnikáním

Pro vázaného pojišťovacího agenta platí, že musí splňovat odborné znalosti uvedené pod písm. a) a d) a odborná praxe po něm není vyžadována. Všichni pojišťovací zprostředkovatelé musí mít pro prokázání znalostí buď vysokoškolské vzdělání, nebo složit odbornou zkoušku. FSMA vede seznam uznaných zkoušek prováděných kvalifikovanými institucemi. Délka odborné praxe u pojišťovacího makléře a pojišťovacího agenta musí být nejméně 1 rok a 6 měsíců. Zprostředkovatelé musí rovněž splňovat požadavek nepřetržitého profesního rozvoje stanovené na základě minimálních hodin, kterých má být dosaženo, a to 30 hodin v průběhu tří let, pro vázaného pojišťovacího agenta platí 20 hodin v průběhu tří let.

¹⁴⁷ čl. 13 § 1 zákona 1995

4.1.4 Komparace české právní úpravy s Belgií

Hlavní rámec úpravy pojišťovacích zprostředkovatelů v obou zemích stanoví jeden základní právní předpis doplněný prováděcí vyhláškou. V České republice je to zákon o PZ spolu s Vyhláškou č. 582/2004 Sb., v Belgii zákon 1995 doplněný královským dekretem.

Zprostředkovatelská činnost je v obou předpisech (zákon o PZ a zákon 1995) vymezena obdobně, navíc shodně oba předpisy stanoví výjimky z působnosti zákona, což je dáno především přijatou úpravou ze směrnice IMD, nicméně stávající česká úprava zákonem o PZ ze své působnosti vyjímá zprostředkovatelskou činnost vykonávanou pojišťovnou a zaměstnancem pojišťovny, zákon 1995 tuto oblast naopak upravuje a definuje ji jako distribuci pojištění. Regulace v navrhované novele zákona o PZ v České republice však má již obsáhnout i tento distribuční kanál, což odráží záměr revidované směrnice IMD.

Dle belgické úpravy existují tři kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů, v České republice existuje pět kategorií, oproti Belgii navíc kategorie vázaného pojišťovacího zprostředkovatele a podřízeného pojišťovacího zprostředkovatele. Belgická úprava pojišťovacího agenta je dle subjektu, se kterým PZ spolupracuje, obdobná české úpravě stejnojmenné kategorie, vázaný pojišťovací agent v Belgii dle základní definice odpovídá podřízenému pojišťovacímu zprostředkovateli v České republice. Na tomto místě je nutno podotknout zásadní rozdíl v zákonné úpravě, a sice v České republice zákon o PZ nevylučuje pojišťovacímu zprostředkovateli zaregistrovat se do více kategorií, v belgické úpravě tomu tak není a pojišťovací zprostředkovatel může být zaregistrován pouze v jedné kategorii. V případě pojišťovacího makléře je v rámci podmínek pro registraci zákonem 1995 navíc uložena povinnost doložit jeho nevázanost k pojišťovnám (zajišťovnám) čestným prohlášením, že s nimi nemá uzavřenou žádnou výhradní smlouvu.

V obou zemích má zápis do registru konstitutivní charakter a pojišťovací zprostředkovatel může začít vykonávat svou činnost, až když došlo k jeho zápisu do registru a bylo mu uděleno registrační číslo. Pro zapsání do registru a po celou dobu výkonu činnosti musí pojišťovací zprostředkovatel splňovat řadu podmínek a povinností. Jak v České republice, tak v Belgii musí pojišťovací zprostředkovatel splnit podmínku registrace, důvěryhodnosti, požadovaných odborných znalostí, pojištění odpovědnosti za škodu, musí plnit zákonem stanovené informační povinnosti, všechny tyto požadavky primárně stanovené regulatorním rámcem směrnice IMD. Pokud je pojišťovací zprostředkovatel v České

republiče právníčkou osobou, musí jmenovat svého odpovědného zástupce, který musí být v obchodním vedení právnícké osoby a tentýž odpovědný zástupce musí splňovat podmínky důvěryhodnosti a odborné způsobilosti. Taktéž dle belgické úpravy, pokud je pojišťovací zprostředkovatel právníčkou osobou, musí určit osobu odpovědnou za distribuci, kým může být jednak osoba z vedení této právnícké osoby a jednak jeho zaměstnanec, a musí splňovat stejné dvě podmínky, a to podmínku důvěryhodnosti a odborné způsobilosti. V Belgii dále podmínka určit osobu odpovědnou za distribuci platí také pro pojišťovacího zprostředkovatele, který je fyzickou osobou a má zaměstnance.

Prokázání odborné způsobilosti se v obou zemích odvíjí od kombinace odborných znalostí a odborné praxe obsahově stanovené příslušným předpisem a různí se v závislosti na požadované kategorii. V obou zemích je dána možnost místo vykonání odborné zkoušky předložit vysokoškolský diplom, za předpokladu, že studium splňuje další kritéria. K udržení určité úrovně odborných znalostí musí pojišťovací zprostředkovatelé v České republice absolvovat v pětiletých intervalech doškolovací kurzy, v Belgii pak během časového horizontu každých 3 let 20/30 hodin výuky. Taktéž novela zákona o PZ počítá s přeškolením pojišťovacích zprostředkovatelů v pětiletých intervalech, nicméně zavádí povinné složení odborné zkoušky všem pojišťovacím zprostředkovatelům a i zaměstnancům pojišťoven. Rozdílná je úprava ohledně stanovení limitů pro pojištění profesní odpovědnosti, zákonem 1995 v Belgii se požaduje krytí pojistných událostí za rok ve výši 3 000 000 eur, Česká republika stanovením této výše na 1 700 000 eur zůstala blíže částce stanovené směrnicí IMD (1 500 000 eur).

Belgická úprava pojišťovacích zprostředkovatelů v porovnání s českou pak stanoví další požadavky na pojišťovací zprostředkovatele, od placení ročního registračního poplatku, přes znalost zákona ze dne 11. ledna 1993, nutnosti spolupráce s dohledovým orgánem a jednou důležitou povinností je v intervalech tří let orgánu FSMA předkládat dokumenty, jimiž pojišťovací zprostředkovatel potvrzuje, že stále splňuje všechny podmínky registrace. Jenom posledně zmíněná podmínka spolu s placením ročního poplatku dle mého názoru značně přispívá k efektivnímu dohledu FSMA nad pojišťovacími zprostředkovateli a dopomáhá k aktualizovanému vedení jejich seznamů. Pokud se pojišťovací zprostředkovatel stane neaktivním a přestane vykonávat činnost, dle belgické úpravy nezaplacením ročního poplatku tak posléze dojde k jeho odstranění z rejstříku, v České republice je zákonem stanovená lhůta pro výmaz činnost nevykonávajícího pojišťovacího zprostředkovatele dvouletá a žádný roční poplatek se neplatí. Novela zákona o PZ však navrhuje každoroční placení poplatku

pro obnovu zápisu do registru, což by jednoznačně mělo přispět k efektivnějšímu dohledu ČNB nad pojišťovacími zprostředkovateli v České republice. Registrační poplatek v Belgii činí 500 eur pro každého pojišťovacího zprostředkovatele, což v přepočtu činí o čtvrtinu více, než za registraci musí zaplatit pojišťovací zprostředkovatel v České republice.

Další podmínkou, která se v české úpravě nevyskytuje, zatímco v Belgii je nutná pro registraci, je podmínka přistoupení pojišťovacího zprostředkovatele k mimosoudnímu systému pro vyřizování stížností. V zájmu transparentnosti, jednoduchosti a efektivity, byl v Belgii zřízen institut *Service Ombudsman Assurances* (veřejného ochránce práv v oblasti služeb v pojišťovnictví), která je neziskovým sdružením a sídlí v Bruselu, čímž Belgie značně dostala požadavku kladeného v čl. 11 směrnice IMD.

4.2 Švédsko

Pojišťovnictví ve Švédsku je dobře rozvinuté, vyspělé, vysoce konkurenční s jednou z největších hustot v Evropském regionu. Tuzemské pojišťovny dominují na švédském trhu pojištění, většina odvětví připadá několika velkým společnostem a skupinám, malý podíl trhu je pak rozdělen mezi velké množství menších pojišťoven. Švédské pojišťovnictví zažilo období nejistoty spojené s ekonomickým zpomalením v roce 2008, kdy do té doby bylo považováno za atraktivní pojistný trh. Avšak přes nejisté ekonomické podmínky v Evropské unii pojišťovny v současné době projevují zájem investovat do pojišťovnictví ve Švédsku, jejich zájem je vedený rozvojem švédské ekonomiky a sklonem švédské populace investovat do pojištění.¹⁴⁸

Na pojistném trhu ve Švédsku bylo v roce 2012 registrováno 410 pojišťoven, přičemž většina z nich jsou malé lokální pojišťovny zaměřené na neživotní pojištění. Pět, na trhu dominujících a již výše zmíněných, největších pojišťoven/skupin zaujímá 83% trhu neživotního pojištění, v odvětví životního pojištění 53% trhu. Přítomnost zahraničních

¹⁴⁸ The Insurance Industry in Sweden, Key Trends and Opportunities to 2016. *researchandmarkets.com* [online]. 2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.researchandmarkets.com/research/vchtfx/the_insurance.

subjektů na švédském pojistném trhu v posledních letech stoupla, v současnosti ve Švédsku operuje 38 zahraničních pojišťoven prostřednictvím poboček nebo agentur.¹⁴⁹

Od 90. let minulého století došlo k zásadní změně v distribuci pojištění, kdy pojišťovací makléři nabývali na stále významnějším postavení.¹⁵⁰ Pojišťovací agenti zůstávají důležitým distribučním kanálem pro malé a střední podniky. Počet pojišťovacích zprostředkovatelů se od roku 2006 výrazně zvýšil, od roku 2005 a implementace směrnice IMD musí být pojišťovací zprostředkovatelé licencováni a pod dohledem příslušného orgánu. Zpětná vazba z pojišťovacího odvětví naznačuje, že je snazší získat licenci pojišťovacího zprostředkovatele na trhu kolektivního investování, což přispělo k vysokému počtu pojišťovacích zprostředkovatelů. Bankopojištění je jedním z hlavních distribučních kanálů produktů životního pojištění. Ze čtyř velkých švédských bank jsou tři z nich registrovány jako smluvně vázaný zprostředkovatel k jejich přidruženým dceřiným pojišťovnám, jedna je licencována jako pojišťovací zprostředkovatel.¹⁵¹

V sektoru životního pojištění jsou pojišťovací agenti a pojišťovací makléři nejdůležitějším distribučním kanálem, v roce 2012 činil jejich podíl 33% na celkovém vybraném pojistném, podíl bankopojištění činil 14%. Přímý prodej ve Švédsku činil v roce 2012 17%, což je relativně stejné procento jako měl tento distribuční kanál v Belgii (20%).¹⁵²

4.2.1 Právní úprava pojišťovacích zprostředkovatelů ve Švédsku

Do švédského práva byla směrnice IMD implementována předpisem *Lagen (2005:405) om försäkringsförmedling*, the Swedish Insurance Mediation Act (Zákon o zprostředkování pojištění, dále také **zákon 2005:405**).¹⁵³ S účinností od 1. července 2005

¹⁴⁹ Svensk Forsäkring. Insurance in Sweden 2012. *svenskforsakring.se* [online]. 2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.svenskforsakring.se/PageFiles/6717/SF_Statistikbroschyr_2012_ENG_web.pdf?epslanguage=sv.

¹⁵⁰ více např. NORGREN, Claes. Recent Developments in the Swedish Insurance Market. Dostupné z: <http://www.nft.nu/sites/default/files/1995403.pdf>

¹⁵¹ International Monetary Fund. Sweden: Financial Sector Assessment Program Update - Detailed Assessment of Observance on Insurance Core Principles. *imf.org* [online]. IMF Country Report No. 11/282. 2011. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2011/cr11282.pdf>.

¹⁵² Svensk Forsäkring. Distributionskanaler vid försäljning av livförsäkringar. *svenskforsakring.se* [online]. 23.5.2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/Fakta--Statistik/Forsakringens-roll-i-samhallet/Undersidor/Distributionskanaler-vid-forsaljning-av-livforsakringar/>.

¹⁵³ SFM: Svenska försäkringsförmedlares förening. *Lagstiftning*. [online] 2011. [cit. 2013-50-30]. Dostupné z: <http://www.sfm.se/lagstiftning>.

tento právní předpis nahradil dřívější právní úpravu pojišťovacích makléřů obsaženou v *Lagen (1989:508) om försäkringsmäklare*, the Act on insurance brokers (zákon o pojišťovacích makléřích).

Dalšími předpisy upravující činnost zprostředkování pojištění ve Švédsku, v nichž se také promítla implementace směrnice IMD, jsou¹⁵⁴

- *Förordningen (2005:411) om försäkringsförmedling*, the Insurance Mediation Ordinance (Vyhláška o zprostředkování pojištění, dále také **vyhláška 2005:411**)
- *Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsförmedling (FFFS 2005:11)*, Finansinspektionen's Regulations and General Guidelines governing insurance mediation (FFFS 2005:11) (Regulace a obecné zásady, jimiž se řídí zprostředkování pojištění od Úřadu finančního dohledu ve Švédsku, dále také **FFFS 2005:11**)

Vyhláškou 2005:411 jsou upraveny především žádosti o povolení a oznámení o registraci pojišťovacích zprostředkovatelů a jejich náležitosti, kontrola záznamů v rejstříku trestu, podmínky pojištění odpovědnosti pojišťovacích zprostředkovatelů, registr pojišťovacích zprostředkovatelů (*Försäkringsförmedlarregister*) a poplatky za registraci. Tato vyhláška nabyla účinnosti, stejně jako zákon 2005:405, 1. července 2005, k tomuto datu nahradila dřívější vyhlášku pro pojišťovací makléře (*Förordningen (1989:854) om försäkringsmäklare*).

Regulace FFFS 2005:11, která doplňuje předchozí dva předpisy, stanoví, jaké požadavky musí splňovat osoba, která zprostředkovává pojištění, jaké informace má pojišťovací zprostředkovatel poskytnout zákazníkovi, požadavky na dokumentaci a postup při vyřizování stížností od klienta.

Švédsko patří mezi členské státy, ve kterých při výkonu dohledu nad činností pojišťovacích zprostředkovatelů vystupuje více kompetentních orgánů.¹⁵⁵ *Finansinspektionen*,

¹⁵⁴ Další právní předpisy, které se dotýkají úpravy činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů, jsou např. the Swedish Insurance Business Act (*Försäkringsrörelselagen*) (1982:713), the Swedish Insurance Contract Act (*Försäkringsavtalslagen*) (2005:1004), the Swedish Marketing Act, the Swedish Competition Act.

¹⁵⁵ CEIOPS. CEIOPS' Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive's Key Provisions. In: *eiopa.europa.eu* [online]. c2007. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z:

the Swedish Financial Supervision Authority (dále také „SFSA“), vykonává dohled nad pojišťovacími zprostředkovateli a v jeho kompetenci je udílet povolení k výkonu činnosti pojišťovacího zprostředkovatele. Příslušný orgán odpovědný za registraci pojišťovacích zprostředkovatelů je pak *Bolagsverket*, the Swedish Companies Registration Office (dále také „Regulační úřad“). Obě tyto autority jsou švédské orgány veřejné správy, úzce spolu spolupracují např. formou pravidelných setkání a obě autority byly zodpovědné za zajištění transpozice směrnice IMD do švédského práva.

Podle zákona 2005:405 může zprostředkovatel pojištění (fyzická nebo právnická osoba) podnikat jako nezávislý pojišťovací zprostředkovatel nebo vázaného pojišťovací zprostředkovatel (*tied insurance intermediary*).¹⁵⁶ Definice smluvně vázaného zprostředkovatele pojištění stanovená ve směrnici IMD byla realizována v zákoně 2005:405 a je obsažena v kapitole 1 §10 a. Vázaným pojišťovacím zprostředkovatelem se pak dle zákona 2005:405 rozumí

- a) švédská fyzická nebo právnická osoba, která uzavřela smlouvu s jednou nebo více pojišťovnami, v případě, kdy nabízí pojistné produkty více pojišťoven, si nesmí tyto produkty konkurovat, nebo
- b) švédská fyzická nebo právnická osoba, která vykonává zprostředkovatelskou činnost vedle svého hlavního povolání a která uzavřela smlouvu s jednou nebo více pojišťovnami pokud jsou nabízené pojistné produkty doplňkovou službou k dodávanému zboží nebo poskytované službě.¹⁵⁷

V obou případech musí platit, že pojišťovna nese odpovědnost za škodu jím způsobenou při výkonu činnosti, resp. že pojišťovna nese odpovědnost za čistě hospodářskou újmu, kterou utrpěl zákazník nebo pojistitel v důsledku úmyslného nebo nedbalostního neplnění povinnosti podle kap. 5 § 4 tohoto zákona.

https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/submissionstotheec/CEIOPS-DOC-09-07IMDReport.pdf. Dalšími státy jsou např. Rakousko, Francie, Německo, Řecko.

¹⁵⁶ REMPLER, H. Insurance mediation from a Swedish perspective. *Mannheimer Swartling* [online]. c2012 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: http://www.mannheimerswartling.se/Global/Pdf_dokument/Publikationer/Insurance%20mediation%20from%20a%20Swedish%20perspective.pdf.

¹⁵⁷ kap. 1 §10a zákona 2005:405

Působnost zákona 2005:405 se nevztahuje na zprostředkovatelskou činnost vykonávanou pojišťovnou a jejími zaměstnanci a ani na osobu, která současně splní 5 podmínek uvedených v kapitole 1 § 8 zákona. Pojišťovací zprostředkovatel je definován jako „švédská fyzická nebo právnická osoba registrovaná podle tohoto zákona“¹⁵⁸.

4.2.2 Povolení a registrace

Pojišťovací zprostředkovatel může vykonávat zprostředkovatelskou činnost pouze s povolením od SFSA, toto ustanovení však neplatí pro vázaného pojišťovacího zprostředkovatele. Nezávislí zprostředkovatelé (makléři) si musí zažádat o licenci u SFSA a po obdržení licence se musí ve lhůtě šesti měsíců zaregistrovat u Registračního úřadu.¹⁵⁹ Pokud žádost o registraci není v této lhůtě podána, povolení pozbývá platnosti. Po vázaném pojišťovacím zprostředkovateli na druhou stranu není požadováno, aby podnikal na základě licence, neboť jedná v rámci odpovědnosti pojišťovny (pojistitele), pro kterou je vázaný. Registrační povinnost se na něj však vztahuje, tzn. musí být zaregistrovaný u Registračního úřadu.

Předpoklady pro udělení povolení jsou uvedeny v kap. 2 §5 a §6 zákona 2005:405, kde se například stanoví, že o povolení žádající osoba musí mít dobrý charakter ve finančních záležitostech¹⁶⁰, nesmí být v konkurzu, musí mít odpovídající znalosti a dovednosti potřebné pro provozování zprostředkovatelské činnosti a musí být pojištěna pro odpovědnost za škodu způsobenou při výkonu povolání.¹⁶¹ Splnění těchto předpokladů pak dokládá v žádosti o povolení či oznámení o registraci. Pojišťovací zprostředkovatel fyzická osoba je povinen v žádosti uvést své kontaktní údaje včetně čísla sociálního pojištění, pokud není možné uvést pak datum narození. Pojišťovací zprostředkovatel právnická osoba uvede obchodní firmu včetně právní formy a jméno, příjmení, datum narození zaměstnanců, kteří budou vykonávat

¹⁵⁸ kap. 1 §10 odst. 5 zákona 2005:405

¹⁵⁹ REMPLER, H. Insurance mediation from a Swedish perspective. *Mannheimer Swartling* [online]. c2012 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: http://www.mannheimerswartling.se/Global/Pdf_dokument/Publikationer/Insurance%20mediation%20from%20a%20Swedish%20perspective.pdf.

¹⁶⁰ dle kap. 3 odst. 5 § 2 zákona 2005:405

¹⁶¹ kap. 2 §§ 5 6 zákona 2005:405

zprostředkovatelskou činnost pod odpovědností tohoto pojišťovacího zprostředkovatele, navíc doloží, že osoby ve vedení splňují požadavky výše uvedené pro fyzické osoby.¹⁶²

Oprávnění k výkonu činnosti zprostředkování pojištění může být poskytnuto pro jeden nebo více pojistných odvětví v rámci segmentů životního nebo neživotního pojištění, tato odvětví jsou definována v *the Insurance Business Act* (SFS 2010:43) a korespondují s pojistnými odvětvími stanovenými ve směrnicích EU 73/239/EHS (o neživotním pojištění) a 79/267/EHS (o životním pojištění).¹⁶³

Při registraci vázaného pojišťovacího zprostředkovatele u Registračního úřadu je třeba jasně uvést, v rámci kterých pojistných odvětví je vázán na pojišťovnu (pojistitele) a zdali zprostředkovává životní nebo neživotní pojištění nebo obojí. Tento požadavek na vázaného pojišťovacího zprostředkovatele není stanoven ve směrnici IMD, jedná se o požadavek dle švédského práva, konkrétně kap. 2 § 4 zákona 2005:405.

Definováním rozsahu svého podnikání při žádosti o povolení/registraci pak musí být pojišťovací zprostředkovatel schopen zajistit a splňovat požadavky stanovené příslušnými předpisy (požadované znalosti, kompetence zaměstnanců apod.). Tato specifikace a rozsah povolení/registrace je uvedena a zveřejněna v oficiálním registru, čímž zaručuje určitou transparentnost vůči klientům. Registr je veřejně přístupný a dostupný na internetu¹⁶⁴.

4.2.3 Podmínky výkonu činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů ve Švédsku

Podmínka odborné způsobilosti

Požadavky na odbornou způsobilost stanoví regulace FFFS 2005:11, kde se uvádí, že pojišťovací zprostředkovatelé musí mít znalosti v rozsahu a na úrovni odpovídající jejich provozované činnosti a adaptované na pojistné produkty, které nabízejí.¹⁶⁵ Odbornou způsobilostí se rozumí splnění základních a speciálních požadavků, které jsou stanoveny

¹⁶² kap. 2 §§ 1 a 2 vyhlášky 2005:411

¹⁶³ REMPLER, H. Insurance mediation from a Swedish perspective. *Mannheimer Swartling* [online]. c2012 [cit. 2013-05-30]. Dostupné z: http://www.mannheimerswartling.se/Global/Pdf_dokument/Publikationer/Insurance%20mediation%20from%20a%20Swedish%20perspective.pdf.

¹⁶⁴ Registr je dostupný na webových stránkách Finansinspektionen: <https://sol.itella.net/a/vakuutusedustajarekisteri?lang=sv>.

¹⁶⁵ kap. 2 FFFS 2005:11

zvlášť pro zprostředkování životního a neživotního pojištění, a odlišně pro pojišťovacího zprostředkovatele, který zprostředkovává pojištění jako doplněk zboží či služby.

Pojišťovací zprostředkovatel právnická osoba musí zajistit odbornou způsobilost svých zaměstnanců, pokyny a rozsah těchto znalostí, jaké zaměstnanci mají mít, stanoví osoba ve vedení tohoto pojišťovacího zprostředkovatele a alespoň jedna osoba ve vedení¹⁶⁶ pak jako podmínku odborné způsobilosti musí splňovat znalost zákona 2005:405, vyhlášky 2005:411 a regulace FFFS 2005:11, úlohy a funkce pojistného trhu, zprostředkovaných pojistných produktů a mít znalost vrcholového vedení nebo minimálně dvouroční praktickou zkušenost.

Po pojišťovacích zprostředkovatelích je vyžadováno splnění odborné praxe, a to v délce celkové doby alespoň dvou let za posledních pět let, za kterou se považují pracovní úkoly pod dohledem kvalifikovaného pojišťovacího zprostředkovatele nebo obdobná práce pro pojišťovnu. Odborná praxe není požadována po pojišťovacím zprostředkovateli, který zprostředkovává pojištění jako doplněk zboží či služby.

Pro dokázání splnění požadovaných kvalifikací se pojišťovací zprostředkovatelé ve Švédsku musí podrobit odborné zkoušce, SFSA však může rozhodnout o prominutí zkoušky, pokud existují zvláštní důvody a znalosti lze dokázat jiným způsobem.

Informační povinnost

Ve vztahu k požadavkům na informace, které je pojišťovací zprostředkovatel povinen klientovi poskytnout před uzavřením pojistné smlouvy, při její změně či obnovení, přijalo Švédsko přísnější úpravu. Pojišťovací zprostředkovatelé musí kromě dodržení informačních povinností dle ustanovení článku 12 směrnice IMD (kap. 6 zákona 2005:405) klienta navíc informovat

- o ceně služby - o všech odměnách, které za zprostředkování pojištění obdrží, zdali je odměna vyplácena zákazníkem nebo osobou jinou než zákazník, pokud nelze uvést výše odměny, pak alespoň způsob, jakým bude stanovena,¹⁶⁷

¹⁶⁶ osobou ve vedení se rozumí člen představenstva, zástupce člena představenstva, vedoucí, ředitel a zástupce generálního ředitele

¹⁶⁷ kap. 6, část 5 - 11 FFFS 2005:11

- o tom, že orgánem dohledu je SFSA (z důvodu existence dvou kompetentních orgánů ve Švédsku) a sdělit kontaktní údaje jako adresu, e-mail, telefonní číslo a internetové stránky SFSA,¹⁶⁸
- o pojištění profesní odpovědnosti – pojišťovací zprostředkovatel, který není vázaným pojišťovacím zprostředkovatelem, informuje zákazníka o pojistiteli, který vydal takové pojištění, a jeho kontaktních údajích, o tom, že poškozené straně je umožněno, aby uplatnila nároky na náhradu škody přímo vůči pojistiteli do té míry, kdy neobdržel náhradu od pojištěného, a lhůtu, v níž musí takový požadavek pojistiteli předložit, a jaké nejvyšší odškodnění může být vyplaceno na pojistnou událost a na všechny pojistné události během jednoho roku.¹⁶⁹

Všechny informace by měly být předloženy jasným a přesným způsobem, který je srozumitelný pro zákazníka. Informace by měly být poskytovány ve švédštině nebo v jakémkoli jiném jazyce dohodnutém stranami. Zprostředkovatelé jsou rovněž povinni zasílat veškeré informace o pojistné smlouvě, které je pojišťovna povinna dát pojistníkovi.

Další povinnosti

Zprostředkovatelé pojištění by měly dodržovat dobré zvyky při výkonu své činnosti a měli by s náležitou péčí jednat v zájmu zákazníka.¹⁷⁰ Jsou povinni přizpůsobit své rady k přáním a potřebám klienta, doporučit řešení, které je pro zákazníka vhodné a naopak, pokud smlouva nesplňuje požadavky klienta, nedoporučit uzavření takové pojistné smlouvy. Pokud neplní tyto požadavky, může nést odpovědnost za škodu tímto svým jednáním způsobenou.

Bližší podmínky k povinnému pojištění odpovědnosti jsou stanoveny v kap. 4 vyhlášky 2005:411, limity pojistného plnění jsou stanoveny v kap. 5 FFFS 2005:11. Limit pojistného plnění na jednu událost činí minimálně 1 000 000 eur, minimální výše při souběhu více pojistných událostí během roku je stanovena dle počtu pojišťovacích zprostředkovatelů (fyzických osob), na které se pojištění vztahuje, a to do 10 PZ - 2 000 000 eur, 11 – 20 PZ 3 000 000 eur, více než 20 PZ – 4 000 000 eur.¹⁷¹

¹⁶⁸ kap. 6, část 3 FFFS 2005:11

¹⁶⁹ kap. 6, část 12 FFFS 2005:11

¹⁷⁰ kap. 5 § 4 zákona 2005:405

¹⁷¹ kap. 5, část 1 FFFS 2005:11

Svědomitost ve finančních záležitostech (podmínka důvěryhodnosti)

Pro zprostředkovatele pojištění nebo osoby ve vedení u pojišťovacího zprostředkovatele právnické osoby platí, že a) nesmí mít dluhy přesahující SEK 100 000¹⁷² a být v exekuci pod Kronofogdemyndigheten (the Swedish Enforcement Authority), nebo b) nesměla ji být v posledních 5 letech odebrána licence nebo zrušena registrace na základě neplnění povinností podle zákona 2005:405, nebo c) nesměla být v posledních 5 letech ve vedení právnické osoby, které byla odebrána licence nebo zrušena registrace na základě neplnění povinností podle zákona 2005:405 nebo byl ve vedení této právnické osoby 6 měsíce před zrušením.

4.2.4 Komparace

Pojišťovací zprostředkovatelé jsou ve Švédsku regulováni jedním základním předpisem, zákonem 2005:405, doplněným prováděcí vyhláškou 2005:411 a FFFS 2005:11 regulace ze strany dohledového orgánu, kterým je Finansinspektionen. Ten udílí pojišťovacím zprostředkovatelům povolení k provozování jejich činnosti. Orgánem, který zajišťuje registraci pojišťovacích zprostředkovatelů je Bolagsverket. V České republice je jediným orgánem dohledu ČNB. Zákon 2005:411 se stejně jako zákon o PZ nevztahuje na zprostředkovatelskou činnost pojišťoven a jejich zaměstnanců.

Způsob úpravy typů pojišťovacích zprostředkovatelů je ve švédském zákoně odlišný ve srovnání se zákonem o PZ. Zákon 2005:405 nevymezuje kategorie pojišťovacích zprostředkovatelů tak, jako tomu je v zákoně o PZ, ale stanoví definici pojišťovacího zprostředkovatele a definici vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, v úvodu zákona je pak uvedeno, že ustanovení týkající se pojišťovacího zprostředkovatele se použijí i na vázaného pojišťovacího zprostředkovatele, pokud není stanoveno jinak. Pojišťovací zprostředkovatelé se tedy ve Švédsku dělí na nevázané pojišťovací zprostředkovatele a vázané pojišťovací zprostředkovatele a provozovat zprostředkovatelskou činnost mohou začít až po jejich zápisu do registru vedené Registračním úřadem. Nevázaný pojišťovací zprostředkovatel však před svým zápisem do registru musí získat povolení od SFSA a posléze ve stanovené lhůtě podat žádost o zápis. Pro registraci je ve Švédsku nutno u obou typů pojišťovacích zprostředkovatelů uvést, zdali chce vykonávat svou činnost v segmentu životního a/nebo

¹⁷² k 1. 7. 2013 kurz 1 Kč = 2,987 SEK, částka 100 000 SEK tedy představuje 298 700 Kč.

neživotního pojištění a uvést v rámci kterých pojistných odvětví (jedno nebo více) v těchto segmentech. Osoba, která chce v České republice podnikat jako pojišťovací zprostředkovatel, se musí také zaregistrovat a v rámci žádosti o zápis musí uvést předmět svého podnikání, tedy v rámci jaké kategorie pojišťovacího zprostředkovatele chce činnost provozovat, nicméně povinnost uvádět pojistná odvětví předpisem stanovena nejsou.

Povinnosti při provozování zprostředkovatelské činnosti je v obou státech upraveno v souladu se směrnicí IMD. Švédská úprava oproti směrnici stanoví další informace, které musí pojišťovací zprostředkovatel klientovi poskytnout, jedná se o informaci o ceně služby, kdo je dohledovým orgánem a bližší informace o pojištění profesní odpovědnosti. V zákoně o PZ je v této souvislosti s cenou služby stanoveno, že pojišťovací zprostředkovatel je povinen sdělit způsoby svého odměňování, pokud si o to klient zažádá. Rozdílně je stanovena výše krytí pojistné smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu. V České republice je výše limitu pojistného plnění za rok stanovena na 1 700 000 eur, ve Švédsku podle toho, jaký počet pojišťovacích zprostředkovatelů taková smlouva zahrnuje, nejvyšší limit je stanoven na 4 000 000 eur.

5 Závěr

V kontextu turbulencí světové ekonomiky globalizace sama o sobě přináší i do sektoru pojišťovnictví nový výzvy, na které tržní prostředí obecně nutí pružně reagovat v důsledku konkurenčního tlaku, což s sebou ruku v ruce přináší zvýšené požadavky jak na regulaci, tak i na výkon dohledu. A tak také oblast regulace zprostředkování pojištění prochází či v dohledné době bude procházet zásadními změnami, především na úrovni Evropské unie, ve svém odrazu pak v jednotlivých členských státech. Přestože se v rámci distribučních kanálů v pojišťovnictví, či ve finančních službách obecně, rozvíjí a bude rozvíjet díky technickým možnostem alternativní distribuce, důležitost pojišťovacích zprostředkovatelů ještě dlouho nebude na ústupu, neboť v dnešní rychlé, složité a do značné míry nepřehledné době lidé i do budoucna zajisté ocení, pokud se jim o pojištění a vše kolem něj postará kvalitní odborník a profesionál v jedné osobě.

Přijetím směrnice IMD v návaznosti na předchozí komunitární úpravu byl nastoupen vývoj přibližování právní úpravy této oblasti napříč členskými státy a se snahou jednak samotným pojišťovacím zprostředkovatelům vytvořit ne natolik odlišné právní prostředí pro výkon jejich činnosti, jednak především spotřebitelům při nákupu pojistných produktů na jednotném vnitřním trhu zaručit minimální ochranu stejnou ve všech státech. Tyto cíle Evropské unie však neměly být realizovány přílišným přiblížením vnitrostátní regulace či snad maximální harmonizací, neboť by se tímto popřelo požadované přihlédnutí ke kulturní či právní historii a dalším specifikům těchto jednotlivých trhů.

Režimem a obsahem směrnice IMD tak byl ponechán poměrně velký prostor pro promítnutí těchto odlišností, které transpozicí této směrnice zapříčinili v členských státech rozdílnou právní úpravu pojišťovacích zprostředkovatelů jakožto distribučního kanálu produktů pojištění, což dokládá stěžejní, čtvrtá, část práce zabývající se komparací této úpravy napříč třemi členskými státy včetně České republiky. Cílem diplomové práce tedy bylo zmapovat právní úpravu pojišťovacích zprostředkovatelů v České republice a Evropské unii a porovnat podmínky výkonu jejich činnosti v rámci platné české, belgické a švédské legislativy, jehož bylo v práci naplněno. Dále lze konstatovat, že současná právní úprava všech tří států, České republiky, Belgie a Švédska, koresponduje s požadavky komunitárního práva.

Přesto však v konečném důsledku nebyla naplněna plánovaná stejná úroveň ochrany spotřebitele napříč všemi členskými státy, což vyvolalo požadavek nové, lepší regulace zprostředkování pojištění komunitárním právem, a tak se na úrovni EU plánuje a reviduje stávající úprava s cíli, aby se dostalo a nebyla narušena hospodářská soutěž, zvýšila se ochrana spotřebitele a úroveň integrace trhu. Změny, jaké by revize směrnice IMD měla přinést, byly v třetí kapitole práce taktéž nastíněny.

Nedostatky stávající české regulace a problémy spojené s působením pojišťovacích zprostředkovatelů na českém pojistném trhu byly zmíněny a vyvýšeny ve druhé části práce, na které se Ministerstvo financí rozhodlo reagovat předložením návrhu zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích. V České republice tak do legislativního procesu nastoupená novela zákona staví instituce, odborníky a i veřejnost do dvou táborů. Jedni apelují na posečkání s legislativními úpravami na revizi evropské směrnice IMD a radí znovu projednat řadu sporných návrhů v novele obsažených s aktéry trhu i dohledu (toto stanovisko zastává Asociace českých pojišťovacích makléřů a Česká národní banka), naopak předkladatel návrhu považuje přípravu na komplexní novelizaci za dostatečnou a tvrdí, že při dalším posečkání se prohloubí v praxi se vyskytující problémy (postoj Ministerstva financí). Otázkou zůstává, jaký postup legislativních úprav bude v České republice zvolen a zdali bude v Poslanecké sněmovně projednávaná novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích nakonec schválena.

Záměrem českým zákonodárců je v budoucnu do určité míry sjednotit principy regulace napříč finančním trhem, a to zákonem o distribuci finančních služeb, do kterého se má částečně promítnout úprava distributorů pojištění obsažená právě v zákoně o pojišťovacích zprostředkovatelích. Nutno podotknout, že stejné snahy panují na úrovni Evropské unie, která chce posílit a sjednotit ochranu spotřebitele na finančním trhu obecně a podnítit rozvoj vnitřního trhu finančních služeb v rámci všech zemí Evropské unie.

Seznam použité literatury

Monografické publikace

- [1] ADOLT, Jiří a Petr SUCHÁNEK. *Pojišťovací zprostředkovatelé*. Praha: ASPI, a.s., 2005. 424 s. ISBN 80-7357-096-3.
- [2] BÖHM, Arnošt a Karin MUŽÁKOVÁ. *Pojišťovnictví a regulace finančních trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 184 s. ISBN 978-80-7431-035-5.
- [3] DAŇHEL, Jaroslav a Eva DUCHÁČKOVÁ. *Teorie pojistných trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- [4] DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. – přeprac. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.
- [5] HRUBOŠOVÁ, Marcela. *Profese pojišťovací zprostředkovatel, aneb Co by měl každý „pojišťovák“ vědět*. Praha: Linde, 2009. 115 s. ISBN 978-80-7201-775-1.
- [6] KARFÍKOVÁ, Marie a Vladimír PŘIKRYL. *Pojišťovací právo*. Praha: Leges, 2010. 352 s. ISBN 978-80-87212-45-5.
- [7] ŠKOPOVÁ, Věra, MUSILOVÁ, Radoslava a KRUPÍČKOVÁ, Hana. *Zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a předpisy související: komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 291 s. ISBN 80-7179-476-7.
- [8] ZUZANÁK, Aleš, ŠULCOVÁ, Jaroslava a HORA, Jan. *Průručka pro zprostředkovatele pojištění*. 2. vyd. Praha: Linde, 2011. 239 s. ISBN 978-80-7201-838-3.

Časopisecká literatura

- [9] SÍKORA, Tomáš a Ivana MENCLOVÁ. Srovnání: Zprostředkovatelé a nový zákon. *Pojistný obzor*. 2012, č. 4, 32 – 34 s. ISBN 0032-2393.
- [10] VÍTŮ, Michaela. Věcný záměr zákona o distribuci finančních služeb: Co nás čeká? *Pojistný obzor*. 2013, č. 2. ISBN 0032-2393.

Diplomové práce

- [11] DRYBČÁK, Jiří. *Mezistátní poskytování pojištění v Evropské unii* [online]. 2013 [cit. 2013-06-20]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta. Vedoucí práce Filip Křepelka. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/345076/pravf_m/.

Právní předpisy

[12] Důvodová zpráva k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (Sněmovní tisk 853/0). Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=6&CT=853&CT1=0>.

[13] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002L0092:CS:HTML>.

[14] Vyhláška č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

[15] Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů

[16] Zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

Zahraniční právní předpisy

[17] Arrêté royal du 17 mai 2012 relatif à la couverture des frais de fonctionnement de la FSMA [vlastní překlad]. Dostupné z: http://www.fsma.be/~media/Files/fsmafiles/wetgeving/kb_ar/rd_17-05-2012.ashx#open.

[18] Arrêté royal du 25 mars 1996 portant exécution de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances [vlastní překlad]. Dostupné z: http://www.fsma.be/~media/Files/fsmafiles/wetgeving/kb_ar/rd_25-03-1996.ashx.

[19] Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsförmedling (FFFS 2005:11) [vlastní překlad]. Dostupné z: http://www.fi.se/upload/90_English/30_Regulations/1_Regulatory%20code/FFFS0511con_eng2.pdf.

[20] Förordningen (2005:411) om försäkringsförmedling [vlastní překlad]. Dostupné z: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20050411.htm>.

[21] Lagen (2005:405) om försäkringsförmedling [vlastní překlad]. Dostupné z: <http://www.notisum.se/rnp/sls/lag/20050405.htm>.

[22] Loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances [vlastní překlad]. Dostupné z: http://www.fsma.be/~media/Files/fsmafiles/wetgeving/wet_loi/1995-03-27_Wet_Loi.ashx.

Internetové zdroje

Příspěvek do webového sídla

[23] BALVÍNOVÁ, Helena. Evropská komise navrhuje nová pravidla pro zprostředkování pojištění. In: *epravo.cz* [online]. 4. 9. 2012. [cit. 2013-06-25]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-komisenavrhujenova-pravidla-pro-zprostredkovani-pojisteni-85196.html>.

[24] DĚDIČ, J. Co vše změní klíčová novela v distribuci pojistných produktů? In: *Patria Online* [online]. 5. 11. 2012 [cit. 2013-07-01]. Dostupné z: <http://www.patria.cz/pravo/2189109/co-vse-zmeni-klicova-novela-v-distribuci-pojistnych-produktu.html>.

Elektronické dokumenty

[25] BOVENZI, F., JACOBSON, D., MALCOLM, K. Comparative Implementation of EU Directives (III) – Insurance Mediation. In: *City of London* [online]. c2007. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.cityoflondon.gov.uk/business/economic-research-and-information/research-publications/Documents/2007-2000/Comparative%20Implementation%20of%20EU%20Directives%20III_Insurance%20Mediation.pdf.

[26] CEIOPS. CEIOPS' Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive's Key Provisions. In: *eiopa.europa.eu* [online]. c2007. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/submissionstotheec/CEIOPS-DOC-09-07IMDReport.pdf.

[27] COLLE, Philippe. Les Cahiers de l'Assurance 2008. In: *Assuralia* [online]. c2008. [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://info.assurances.as/cahierinterm%C3%A9diationassurances.pdf>.

[28] ČNB. Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem v roce 2012. *cnb.cz* [online]. 2012. 115 s. ISBN 978-80-87225-46-2. [cit. 2013-06-31]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/souhrnne_informace_fin_trhy/zpravy_o_vykonu_dohledu/download/dnft_2012_cz.pdf.

[29] DOMARADZKA, Alina. The Revision of the Insurance Mediation Rules at EU Level and its Impact on Consumer Protection. In: *European Institute of Public Administration* [online]. 2012. [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/20121213145141_ADO_Eipascope2012_2.pdf.

[30] EUR-Lex. Důvodová zpráva k návrhu Směrnice Evropského parlamentu a Rady o zprostředkování pojištění (přepracované znění). *eur-lex.europa.eu* [online]. 2012 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0360:FIN:CS:HTML>.

- [31] EUROPA. Consultation on the Review of the Insurance Mediation Directive (IMD). *europa.eu* [online]. 2010 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/insurance-mediation/consultation-document_en.pdf.
- [32] INSURANCE EUROPE. CEA Statistics N°39: Insurance Distribution Channels in Europe [online]. 31. 3. 2010. [cit. 2013-06-24] Dostupné z: <http://www.insuranceeurope.eu/publications/841/70/CEA-Statistics-N-39-Insurance-Distribution-Channels-in-Europe/?cntnt01hideAllFilters=1>.
- [33] International Monetary Fund. Sweden: Financial Sector Assessment Program Update - Detailed Assessment of Observance on Insurance Core Principles. *imf.org* [online]. IMF Country Report No. 11/282. 2011. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2011/cr11282.pdf>.
- [34] Monetary and Capital Markets Department. Belgium: Detailed Assessment of Observance of Insurance Core Principles. In: *International Monetary Fund* [online]. IMF Country Report No. 13/134. c2013. [cit. 2013-06-24]. Dostupné z: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2013/cr13134.pdf>.
- [35] PwC. Study on the impact of the revision of the Insurance Mediation Directive. Final Report. In: *ec.europa.eu* [online]. c2011. [cit. 2013-06-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/imd_final_en.pdf.
- [36] REMPLER, Helena. Insurance mediation from a Swedish perspective. *Mannheimer Swartling* [online]. c2012 [cit. 2013-06-26]. Dostupné z: http://www.mannheimerswartling.se/Global/Pdf_dokument/Publikationer/Insurance%20mediation%20from%20a%20Swedish%20perspective.pdf.
- [37] Study on the impact of the revision of the Insurance Mediation Directive. Final Report. *ec.europa.eu* [online]. c2011. [cit. 2013-06-24], Dostupné na WWW: http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/imd_final_en.pdf.

Web

- [38] AČPM. Potíže s realizací směrnice o zprostředkování pojištění. *acpm.cz* [online]. 2005 [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.acpm.cz/index.php?action=section&id=8820&catalogue_8820_8809_offset=18.
- [39] BETTER REGULATION. Review of the Insurance Mediation Directive (IMD2). *betterregulation.com* [online]. 2013 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: <http://www.betterregulation.com/ie/hot-topic/imd2>.
- [40] ČNB [online]. 2013 [cit. 2013-06-31]. Dostupné z: <http://www.cnb.cz/cs/index.html>.

- [41] EUROPA. Zprostředkování pojištění. *europa.eu* [online]. 2011 [cit. 2013-05-19]. Dostupné z: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_services/financial_services_insurance/124237_cs.htm#key.
- [42] FIN-NET. Welcome to FIN-NET. *ec.europa.eu* [online]. [cit. 2013-05-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/index_en.htm.
- [43] FSMA. Assurances. *fsma.be* [online]. 2013. [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://www.fsma.be/fr/Supervision/finbem/vt/vz/wetteksten/wetgeving.aspx>.
- [44] FSMA. Intermédiaires d'assurances. *fsma.be* [online]. 2013. [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://www.fsma.be/fr/Supervision/finbem/vt/vz/Article/lijsten/vtvz.aspx>.
- [45] FSMA. Questions et réponses relatives à l'intermédiation d'assurances. *fsma.be* [online]. 27. 5. 2013. [cit. 2013-07-02]. Dostupné z: <http://www.fsma.be/fr/Article/faq/faqvtvz.aspx>.
- [46] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Materiály na jednání vlády 14. listopadu 2012. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/materialy-na-jednani-vlady/4-ctvrtleti-12/materialy-na-jednani-vlady-14-listopadu--7166>.
- [47] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí předložena Legislativní radě vlády. *Ministerstvo financí ČR* [online]. 13. 11. 2012 [cit. 2013-06-07]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2012/2012-06-21-tiskova-zprava-5088-5088>.
- [48] Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR. Sněmovní tisk č. 853/0, část č. 1/8. Novela zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích – EU. [online]. 2012 [cit. 2013-06-10]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&t=853&snzp=1>.
- [49] SFM: Svenska försäkringsförmedlares förening. Lagstiftning. [online] 2011. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: <http://www.sfm.se/lagstiftning>.
- [50] Svensk Forsakring. Distributionskanaler vid försäljning av livförsäkringar. *svenskforsakring.se* [online]. 23. 5. 2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: <http://www.svenskforsakring.se/Huvudmeny/Fakta--Statistik/Forsakringens-roll-i-samhallet/Undersidor/Distributionskanaler-vid-forsaljning-av-livforsakringar/>.
- [51] Svensk Forsakring. Insurance in Sweden 2012. *svenskforsakring.se* [online]. 2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.svenskforsakring.se/PageFiles/6717/SF_Statistikbroschyr_2012_ENG_web.pdf?e_pslanguage=sv.
- [52] The Insurance Industry in Sweden, Key Trends and Opportunities to 2016. *researchandmarkets.com* [online]. 2012. [cit. 2013-06-30]. Dostupné z: http://www.researchandmarkets.com/research/vchtfx/the_insurance.

Seznam zkratek

AČPM - Asociace českých pojišťovacích makléřů

AFIZ - Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky

ČAP - Česká asociace pojišťoven

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

EHS – Evropské hospodářské společenství

EU – Evropská unie

FO – fyzická osoba

FSMA - l'Autorité des services et marchés financiers

Kap. – kapitola

Odst. – odstavec

PA - pojišťovací agent

Písm. - písmeno

PM - pojišťovací makléř

PO – právnická osoba

PPZ - podřízený pojišťovací zprostředkovatel

PZ – pojišťovací zprostředkovatel

Resp. – respektive

Sb. – sbírka

SEK – švédská koruna

SFSA - the Swedish Financial Supervision Authority

Tzn. – to znamená

Tzv. – tak zvané

USF - Unie společností finančního zprostředkování a poradenství

Viz. – odkaz na něco

VPA - výhradní pojišťovací agent

VPZ - vázaný pojišťovací zprostředkovatel

Seznam tabulek

Tabulka 2. 1 Základní znaky pojišťovacích zprostředkovatelů

Tabulka 2. 2 Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR

Tabulka 2. 3 Vývoj počtu pojišťovacích zprostředkovatelů v ČR

Tabulka 4. 1 Počet pojišťovacích zprostředkovatelů v Belgii

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- беру на ве́доміі, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 15. 7. 2013

.....
jméno a příjmení studenta